Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 128 (14148) | 1973 оной июниин 2, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Д БАРАА ЛЭДБЭРИЛГЭДЭ -ОНСО АНХАРАЛ

...ин XXIV съезд энэ табан жэлэй туршада арад ...териальна болон культурна байдал hайжаруулха ...зорюулагдаhан олон шухала асуудал шиидхэхээр ...ан байна. Юhэдэхи табан жэлэй энэ гол экономи... ...рилго бэелүүлхын тула хүнгэн промышленнос... ...баринуудые булюу түргэнөөр хүгжөөхэ, эд ба... ...эглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг завод, фабрикануу... ...ээр бодхоохо, хуушануудые hэльбэн заhабарилха. ...арида техническэ дэбжэлтэ туйлаха тухай онсо ...э.

...ондо орон доторнай 1970 онойхиhоо 49 про... ...үлүү ехэ эд бараан бүтээгдэхэ гэжэ табан жэлэй ...р хараалагдаа. Партиин съездээр табигдаhан зо... ...бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар горитой алхам ...байна.

...й республикын хүнгэн, нютагай болон эдеэ хоо... ...мышленность горитой ехээр хүгжөө. Хүдэлжэ ...завод, фабриканууд үргэдхэгдэжэ, шэнэдхэн бай... ...жа захалаа. Энэ табан жэлэй шухала барилга... ...тоодо оролсоhон Улаан-Үдын трикотажна, гута... ...фриканууд, hүнэй шэнэ завод ойрын сагта бодхог... ...лхэнь. Жэлдээ 4,5 миллион түхэригэй мебель ...э цех Буряадай модо болбосоруулгын болон ме... ...комбинадта баригдажа байна.

...ан гүйлгэhэн амhарта хэдэг Кировэй нэрэмжэтэ ...энэдхэн байгуулагдажа эхилээ. Һайн шанартай, ...охид амhарта хэхэ цех баригдажа, шэнэ бүтээсэ ...түхеэрэлгээр хангагдаа. Сэбэр ноohoop трикотаж ...убсаhа нэхэн оёдог цех Хяагтын ээрэлгэ-трико... ...фабрикада нёдондо ашаглалгада оруулагдаа. Цех ...абагшадай hайшаалда хүртэhэн трикотаж хуб... ...нэн оёлгые улам үргэдхэжэ байhаар.

...н болон нютагай промышленностиие хүгжөөхэтэй ...радай ажахын бусад hалбаринуудта, промышлен... ...дприятинуудта хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээн ...ь ехэ шухала юм. Табан жэлэй туршада эдэ ...ятинуудта хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээлгэ хоёр... ...ин ехэдхэгдэхэ гэжэ мэдээжэ.

...боломжонуудаа хаража үзөөд, хэрэглэлэй зүйл... ...олоор бүтээхэ гэжэ шиидэhэн республикымнай ...бүтээлгын, металл болбосоруулгын, ой модоной ...ленностиин предприятинуудай коллективүүд ...йлнүүдые бүтээн гаргаха үйлэдбэреэ үргэдхэжэ

...талаар «Хүндэлэлэй Тэмдэгэй» орденто «Электро... ...» заводой коллективэй хэжэ байhан ажал hай... ... Заводой партийна организаци, ажахын хүтэл... ...шэд арад зоной хэрэглэхэ зүйлнүүдые бүтээхэ ...да саг үргэлжын анхарал хандуулна. Энэ асуу... ...едприятиин партийна организациин, цехүүдэй ...а эхин организацинуудай сутлаанууд дээрэ хэды ...үбшэн хэлсэгдэжэ, арга боломжонууд тодорхой... Энээнэй ашаар тусхай шэнэ цех богони болзор ...одой өөhэдын хүсэ шадалаар баригдажа, хэрэгтэй ...лгэ, зэр зэмсэгээр хангагдаа, шэнэ продукци бү... ...э эхилээ. Заводой коллектив табан жэлэй шиид... ...лдэ 25 мянган электрочайнигуудые хэжэ, худал... ...аанай организацинуудта тушааха гэhэн социалис ...удаа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна.

...-Үдын мяха-консервын комбинадай, «Теплопри... ...удна бүтээлгын, локомотив-вагон заhабарилгын ...дай болон бусад зарим коллективүүд арад зондо ...продукци бүтээхэ арга замуудые бэдэрэн хэрэг... ...олоо. Иимэ зүйлнүүые бүтээхэ цехүүд, участогууд ...эмхидхэгдээ, хуушануудынь үргэдхэгдөө. Шэнэ ...и үйлэдбэрилхэ, шанарыень hайжаруулха зорил... ...онструкторска бюро болон бүлэгүүд байгуулагдаа. ...й хамта, энэ шухала хэрэг хаа хаанагүй hайнаар ...идээ гэхын аргагүй. Зарим предприятинууд хэ... ...й зүйлнүүдые бүтээхэ арга боломжотой, хэрэгтэй ...ы, зэр зэмсэгүүдтэй байбашье, тэдэнээ хэрэглэ... ...жэ хэлэхээр. Республикымнай томо предприяти... ...нэгэн болохо шэлэй заводто хэдэн зүйлэй амhар... ...түсэб үгтэhэн байна. Теэд заводой коллектив ...hарта хэхэ нёдондо жэлэй, мүн байгша оной тү... ...кварталай даабари дүүргээгүй байха юм.

...комбинат, судна бүтээлгын завод арад зоной хэ... ...продукци худалдаа наймаанда тушааха түсэбөө ...дүүргээгүй. Нютагай болон эдеэ хоолой промыш... ...ин министерствэнүүдэй зарим предприятинуу... ...лмэридэ горитой дутагдал бии байhаар. Эдэ ми... ...твэнүүдэй 10 гаран предприяти продукциин но... ...урын түсэб дүүргэнэгүй.

...укциин шанар hайжаруулха, ассортиментыень ...улха асуудал партийна организацинуудай, бүхы ...ивүүдэй саг үргэлжын анхаралда абтаха ёhотой ...одукциин шанар тухай ходо анхаржа, бии байгаа ...шуудые элирүүлэн усадхажа байгаагүй haa, арад ...ргажа байгаа эрилтэ хангахань бэрхэшээлтэй. ...нартай эд бараа, хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээхэ ...hала олон дайралдана.

...л зүйлнүүдэй Кировэй нэрэмжэтэ заводто, саб... ...он валенка дарадаг фабрикада, кожгалантерейнэ ...да продукци үйлэдбэрилгын технологи хаза... ...агдана, тиимэhээ голодоhон гаргагдана. Кожга... ...нэ фабрикын эмхидхэгдэhэнhээ хойшо хоёр жэл ... Энэ хугасаа соо мүртэй юумэ хэгдээгүй, ...хэрэглэлэй гоё зохид зүйлнүүдые оёхо, үйлэд... ...эбсэгжүүлхэ асуудал нобшо удаанаар шиидхэг...

...глэлэй эд бараа бүтээхэ, шанарыень hайжаруул... ...ртиментыень олошоруулха хэрэгтэхи эдэ, мүн ...бусад дутагдал ямар ушарhаа тохёолдоноб гэхэдэ, ...редприятинуудай партийна организацинууд, ажахын ...рилэгшэд энэ асуудалда ёhотой анхарал хандуул... ...үйлэдбэриин арга боломжонуудые хэрэглэхэ та... ...эбхи үүсхэл гарганагүй.

...нэгэ хэрэглэлэй зүйл хэхэ, арад зондо хэрэгтэй ...а бүтээхэ арга боломжо, материал, металлай тай... ...үлэгдэл, предприяти бүхэндэ бии ха юм. Мүн ...түүхэй, эд баялигуудые хэрэглэжэ, элдэб зүйл ...е, ехээршье бүтээхэ арга боломжотойбди. Пар... ...совет органуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй энэ ...ар ходо hонирхожо, хэрэгтэй хэмжээ абажа, ...ивүүдээ элсүүлэн эмхидхэгдэжэ байгаа hаань, эд ...бэгжүүлхэ арга олгогдохо байна.

...ин обком, республикымнай министрнүүдэй Совет ...облпрофсовет бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ ...он промышленностиин, барилгын, ой модоной ...ленностиин предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ ...олходоо, арад зондо хэрэгтэй эд бараа, хэрэгсэл... ...зүйлнүүдые бүтээхэ даабаряа хэр зэргэ дүүргэ... ...хараада абаха болоо.

...раа бүтээлгэ политическэ, экономическа ехэ удха ...й хэрэг мүн. Республикымнай предприятинуудай ...организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, бү... ...лективүүд партиин XXIV съездын шиидхэбэриие ...дээрэнь бэелүүлхэ, эд бараа, хэрэглэлэй зүйнүү... ...ор бүтээхэ, шанарыень hайжаруулха хэмжээ аба... ...тай.

ТАРЯАЛАНГАА ҮРГЭДХЭНЭ

«Коммунизм» колхозой хоёрдохи отделениин тракторно-таряан ажалай бригадые республикын габьяата механизатор Базар Доржиевич Жигжитов хүтэлбэрилнэ. Тус коллектив майн 13-да ажахы соогоо түрүүлэн эртынгээ ороohото ургамалнуудые эрхим шанартайгаар тарижа дүүргэбэ.

Коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэhэн тракторна бригадын механизаторнууд энэ шухала хүдэлмэриеэ сагтань hайн шанартайгаар дүүргэхэ тухайгаа мэдүүлhэн юм. Энэ уялгаяа болзортонь дүүргэхын тула механизатор бүхэн оролдоо. 1855 гектарта шэниисэ тариха түсэбөө бригада 1934 гектарта хүргэбэ. Колхозой тракторно-таряан ажалай 3 бригада coohoo онсо шалгаржа, социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ. Тэдэнэртэ дамжуулгын Улаан туг партком ба правлениин зүгhөө барюулагдаа.

Бэрхэ механизаторнууд Владимир Ванданов, Михаил Камалов, Владимир Цыдыпов, Цыбан Сагалеев, Бургут Мункуев, Фёдор Цыремпилов, Бато Балсанов гэгшэдэй агрегадууд онсо шалгаржа, даабаряа ходо 130—150 процент дүүргэдэг байба. Эдэ механизаторнууд мүн лэ шанда хүртэбэ.

Хабарай паар хахалха, таряалан үргэдхэхэ хүдэлмэри эндэ урагшатай hайнаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Һаянай байдалаар колхоздо 330 гектар паар хахалагдаа, 1350 гектар хабарай хахалалга хэгдээ. Газар хахалагшадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ механизаторнууд Цыден Батуев, Иван Бадмаев, Константин Ванкеев болон бусад онсо шалгарна. Тэдэнэр халаанайнгаа нормые 120—140 процент дүүргэнэ. Энэ хүдэлмэридэ хүдэлhэн механизаторнуудта Дамжуулгын улаан вымпел отделениин партбюрогой зүгhөө барюулагдаа. Правлени, парткомой зүгhөө хүн бүхэн 50—50 түхэриг мүнгэн шанда хүртэбэ. Паар хахалалга үргэлжэлhөөр.

Таряашад бэлшээри муутай, харгын заха, доболиг газарые хахалжа эхилбэ. Мүнөө эндэ 200 гаран гектар шэнэ газар хахалагдаад байна.

Тарилгада хүдэлжэ байhан хүнүүд амарха, ажаллаха аргатай. Машина, тракторнуудта техническэ харууhа хаhа саг соонь hайнаар хэhэнэйнь ашаар эндэ техникын эбдэрхэ, hаатаха ушар үгы. Энэ ажалые бригадир Базар Жигжитов удариданэ.

Ц. САГАЛЕЕВ,
хоёрдохи отделениин эхин парторганизациин секретарь.
Зэдын аймаг.

Барилгын управлениин автокрановщик, коммунис ажалай ударник Юрий Юрьевич Данилов олон дабхар байшангай барилга дээрэ юhэдэхи жэлээ ажаллана. Тэрэнэй хүдэлдэг автокран эбдэржэ hаатадаггүй, hайнаар заhабарилагданхай байдаг. Техникэдэ эзэн ёhoop хандадаг тула тэрэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

Даниловай хүдэлдэг мастерска участок социалис мүрысөөндэ мүнөө түрүү hууринуудай нэгые эзэлнэ. Түрүү участогай хүдэлмэришэд республикынгаа байгуулагдаhаар 50 жэлэй алдарта ойн hайндэр болотор олохон гэрэй hуури табиха социалис уялга абаа.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ю. Ю. Данилов.
Авторай фото.

АЖАЛЫНЬ ЭМХИТЭЙ

Нуга сабшалан, таряалангай ургаса hайжаруулха габшагай хоёр hарын түсэб дүүргэхын тула Үдын совхозой таряашад, луговодууд ажал хүдэлмэриеэ hайнаар эмхидхэhэн, хаба шадалаа, оролдолгоёо гаргаhан байна. Совхоздо тусхай графигаар гурбан отделениие хангаха гүйсэд оньhожоруулагдамал лугомелиоративна отряд байгуулагдажа, бүхэли жэлэй туршада нэгэшье үдэр hаатан, hамшангүй хүдэлжэ гараа. Гадна отделени бүхэндэ тусхай участогуудые даажа абаhан луговодууд сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргэhэн байна.

Гансал габшагай hарануудай туршада 483,2 тонно наг шэбхэ, гурбан зуу тухай тонно минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргагдажа тараагдаhан, бутаргагдажа газарай хүрьhэндэ шэнгээгдэhэн, 925 гектар сабшалан уhалагдаа.

Һаяшаг энэ ажахын Доодо-Голой отделенидэ ябахадамнай таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри мүн лэ урагшатай hайнаар ябуулагданхай, хэhэн ажалайнь дүнгүүд согсологдонхой байгаа hэн. Тус отделенидэ 480 гектар сабшалан бии. Мүнөө бүхы сабшалангынь нэгэдэхиеэ уhалагдаба.

— Сабшалангаа хоёрдохёо уhалхаяа байнабди. Иигээд газарай хүрьhэн дулаасажа, сабшалангаа ундалуулхадамнай аятай саг эхилжэ байна, — гээд отделениин дүршэлтэй луговод Доди Цыдыповичи Аюржанаев хөөрэнэ.

Мүнөө үедэ Үдын голой уhалагдадаг сабшалан дээрэ 280 тонно шэбхэ гаргагданхай. Сабшалан, таряаланда наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргалгада эндэхи механизатор Очир Чимитов онсо шалгаржа, үдэр бүриингөө даабари 110—120 процент дүүргэнэ. Мүн баhа кукурузын таригдаха 113 гектар, куузикугай hуулгагдаха 14 гектар талмайда үтэгжүүлгэ оруулагданхай.

Совхозой шефүүд — «Бурводстройн» ПМК-гай хүдэлмэришэд Үдэ голой эрьеэр 150 гектар газарта бургааhа сабшажа, hүүлдэнь энэ талмайгаа хүсэтэ тракторнуудаар хахалжа үгөө.

— Энэ шэнээр элдүүрилэгдэhэн газарнай шииг ехэтэй, шадалтай байха. Яhала баян ургаса абахаар найданабди, — гээд отделениие эрхилэгшэ Дуза Бадмаевич Цырендоржиев хэлэнэ.

Гадна габшагай hарын туршада 5 километртэ ханаабууд сэбэрлэгдэhэн, 85 гектар сабшалан модо шулуу, түмэр түдэгэ, hаднагай узууринуудhаа сэбэрлэгдэhэн, hайжаруулагдамал бэлшээринүүдые хорёолхын тула хоёр мянга гаран hургааг отологдобо. Мүн тиихэдэ сабшалан hайжаруулха үедэ олон хүнэй хабаадалгатай хэдэ хэдэн воскресник эндэ үнгэргэгдөө.

Б. ЛАЙДАПОВ.
Хоринэ аймаг.

ХАРААЛҺАНАА ДҮҮРГЭБЭШЬЕ...

Нуга сабшалан hайжаруулха габшагай хоёр hарын туршада аймагай совхозууд 40 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбтэй байhан юм. Энэ шухала хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар үнгэргэжэ, ниитын гээ адууhа малда бардам хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула луговод бүхэн оролдожо байнхай. Энэ хугасаада таряалан, сабшалан дээрэ 40086 тонно наг шэбхэ гаргагдаба, 14298 гектар сабшалан уhалагдаа.

Хэжэнгын аймагай совхозуудта 19 бүлүүр станци бии юм. Мүнөө үедэ тэдэнэйнь оройдоол 6-ниинь хүдэлгэгдэнэ. Хэжэнгын совхоз энэ талаар нилээд дутагдалтай гэжэ хэлэхэ шухала. Иимэ түхэлэй станци Сагаан нуурта тодхогдоhоншье hаа, хүдэлгэгдөөгүй байhаар. Ажахын мэргэжэлтэд энэ дутагдалаа дары усадхажа, нуга сабшалан уhалха хүдэлмэреэ хоёр халаанда хүдэлгэхэ бээ гээд найдагдана.

Тус совхозой луговодууд хоёр hарын туршада 9 мянган тонно наг шэбхэ гаргаха түсэбөө 27 тонноор үлүүлбэ. Мүнөө үедэ эндэхи луговодууд сабшалан дээрээ минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байнхай.

С. САНЖИМИТЫПОВ.
Хэжэнгын аймаг.

СТУДЕНТНЭР ТУҺАЛНА

Ивалгын гидромелиоративна техникумэй гурбадахи курсын 14 студент манай «Улаан Оронго» колхоздо hуралсалай практика гараба. Хабарай тарилгын үедэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаба.

— Үнинэй механизаторнуудай нэгэн Дондок-Цырен Бальжинимаевич Раднаевтай хабарай тарилгада хүдэлжэ, техникумдэ мэдэжэ абаhан мэргэжэлээ батадхааб,—гэжэ студент Александр Михайлов хэлэнэ.

Дондок-Цырен Бальжинимаевич таряалан дээрэ 37-хи хабараа угтаба. Тэрэ мэдэhэн юумэеэ, баян дүй дүршэлөө залуу нүхэдтэ ехэ тэсэмгэйгээр заажа үгэдэг заншалтай. Раднаевтай суг хүдэлдэг Михайлов энэ халуун хаhада аха нүхэдhөө холо гээгдэхэгүйе оролдобо. Тэрэ үдэр бүриингөө даабариие 100—115 процент дүүргэжэ, суг hурадаг нүхэд coohoo онсо шалгараа.

Запхановай хүтэлбэрилдэг тракторно-таряан ажалай нэгэдэхи бригада жэлhээ жэлдэ хабарайнгаа тарилгые колхоз соогоо түрүүлэн дүүргэдэг заншалтай юм. Тус коллектив даажа абаhан ажал, хүдэлмэридөө харюусалгатайгаар хандадаг, хэhэн ажалаа hайн шанартайгаар бүтээхые хододоо оролдодог.

— Бригададамнай хүдэлхөөр эльгээгдэhэн студентнэр мандаа ехэ туhа хүргөө. Хабарайнгаа тарилгые түрүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэнэрэй оруулhан хубита бии гэжэ хэлэхэ байнаб. Манда хүдэлжэ байха үедөө тэдэнэр 500 гектар газар хахалhан, 700 гектарта борнойлго, 1200 гектарта тарилга хэбэ. Залуу нүхэдэй шэлэhэн мэргэжэлдээ дуратай, шадаал hаа олон юумэ ойлгожо абахые хүсэдэг байhандань бидэшье омгорхонобди, гэжэ бригадир Доржо Бабасанович Запханов хөөрэнэ.

Хабарай тарилгын үедэ техникумэй багшанар эндэ ерэжэ, студентнэртээ туhа хүргэдэг, техникумэй уран hайханай коллектив эндэ айлшалжа, механизаторнуудай урда hонирхолтой концерт табиhан байна.

«Улаан Оронго» колхозой правлени, партком эрхим hайнаар хүдэлhэн студентнүүдые амаршалаа.

В. НИНДАКОВ.
Улаан-Үдын аймаг.

БУРЯАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН АЖАХЫНУУД ШЭНИИСЫНГЭЭ ТАРИЛГА ДҮҮРГЭБЭ

Буряадай АССР-эй колхозууд, совхозууд эдеэ хоолой гол ургамал болог шо хабарай шэниисэ тариха түсэбөө дүүргэбэ. Энэнь 350 мянга шахуу гектарые — ороohото ургамалнуудай талмайн хахадhаа ехые эзэлнэ. (ТАСС).

„Карагандауголь" комбинадай „Михайловская" шахтын № 3 участогай начальник нүхэр О. Г. Ихнелидзэ, халаанай бригадирнууд нүхэд П. М. Малышкодо, Л. А. Абгольцдо, Г. Д. Неханьда, Ж. Игибаевта партийна, профсоюзай ба комсомолой эмхинүүдтэ, участогай бүхы коллективтэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

КПСС-эй Центральна Комитет хүдэлмэридөө ехэ амжалтануудые туйлаhантайнь дашарамдуулан, участогай коллективые халуунаар амаршална.

1973 оной түсэбые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, нүхэр В. Г. Мурзенкын толгойлдог бригадын, «Красный партизан» гэжэ шахтоуправлениин жэшээе халан абажа, танай участогай шахтёрнууд оньhожоруулагдамал түхеэрэлгэнүүдэй туhаламжаар, хүдэлмэриин 31 үдэрэй турша соо лавануудай нэгэнhээ 177 мянга үлүүтэй тонно эрхим шанартай нүүрhэ малтан абаhан, сэбэрлэлгын забойдо ажалладаг хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ энэ үе соо 3161 тонно гэхэ гү, али халаан бүриин 102 тонно болоhон байна.

Энэнь—ороной шахтануудтахи нэгэ лаваhаа эгээн ехэ нүүрhэ малтан абаhанай, сэбэрлэлгын забойдо ажалладаг хүдэлмэришэдэй туйлаhан үндэр дээдэ бүтээсын үльгэр жэшээ болоно. Танай шэн зоригто ажалай, коллективэй гэшүүн бүхэнэй ехэ мэргэжэл шадабариин ашаар, нүүрhэ малталгын эгээн оньhон нарин технологи хэрэглэhэнэй, партийна, профсоюзай ба комсомолой эмхинүүдэй эмхидхэлэй ба политическэ ехэ хүдэлмэри ябуулhанай ашаар иимэ амжалтанууд туйлагдаа.

Танай ажалай амжалтанууд нүүрhэнэй промышленностиин ашаг үрые саашадань улам дээшэлүүлхэ арга боломжонуудай бии байhые үнэншэмэ тодоор харуулна.

Участогай ба бригада бүхэнэй коллектив түсэбтэ табан жэлэй эхинhээ хойшо тогтоогдоhон даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэнэ, сугларшан дүй дүршэл хэрэглэн, табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэхэ, 1973 ондо 700 мянган тонно, бүхыдөө табан жэлэй турша соо —2.5 миллион тонно нүүрhэ малтан абаха гэhэн бүри ехэ уялгануудые абаа гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет тэмдэглэнэ.

Эдэ уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыетнай, хүндэтэ нүхэдүүд, таанадта хүсэнэбди. Таанадай ажалай амжалтанууд бүхы шахтернуудта жэшээ болохо. КПСС-эй XXIV съездын табиhан зорилгонуудые, 1973 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө нүүрhэнэй промышленностьда саашадаа бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ туhа хүргэхэ.

Л. БРЕЖНЕВ,
Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй Генеральна секретарь.

Н. В. Подгорный Индонезиин парламентаринартай уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный парламентын түрүүлэгшын орлогшо Р. Домопраното түрүүтэй Индонезиин арадай түлөөлэгшэдэй соведэй делегацитай майн 31-дэ Кремль соо уулзаа.

Совет орон ба Индонезиин хоорондохи харилсаанай асуудалнууд, тэрэшэлэн хоёр талые hонирхуулдаг бусад асуудалнууд хани халуун хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэлэгдэhэн байна.

(ТАСС).

ҺАНАЛ БОДОЛОЙ НЭГЭДЭЛ УЛАМ БЭХИЖЭНЭ

Африкын нэгэдэлэй эмхиин (ОАЕ) тогтоогдоhоор 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Африкын урда зүгэй ба Португалиин колонинуудта ажаhуудаг арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые дэмжэн талархалгын недели Советскэ Союз дотор амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ дүүрэбэ. Энэ үеэр Москвада, союзна республикануудай олохон ниислэлнүүдтэ, Ленинградта митингнүүд суглаанууд болоо. Тэдээндэ хабаадаhан совет хүнүүд энэ түбидэхи колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө тэмсэлдээ Африкын арадуудай туйлаhан амжалтануудые, национальна гүрэн түрэеэ, сүлөөтэ байдалаа улам бэхижүүлжэ байгаа Африкын шэнэ гүрэнүүдтэй харилсаа холбооной улам үргэдэжэ байhые баяртайгаар тэмдэглэбэ.

(ТАСС).

Харилсаа холбоон тухай хэлсээн

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Телевидениин ба радио-дамжуулгын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. Г. Лапин, США-гай Энби-си гэдэг радио-дамжуулгын компаниин президент Дж. Гудмен гэгшэд майн 31-най үдэр Нью-Йоркдо телевидениин ба радиогой талаар харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ гар табиба.

Тэрэшэлэн США-гай бусад хоёр компанитай — Си-би болон Эй-би-си гэдэгүүдтэй телевидениин, радиогой талаар харилсаа холбоо хэхэ тухай хэлсэгдээ.

ЛЕНИНСКЭ НАЦИОНАЛЬНА ПОЛИТИКЫН АШААР

Соёл культура ба искусствын секциин суглаанhaa

...ядай АССР-эй 50 жэ... ...до зорюулжа, СССР-эй ...нуудай академиин Си... ...отделениин Түүхын, ...огиин ба философиин ...удай, СССР-эй Наука... ...академиин Сибириин ...ниин Буряадай фи... ...хамтадаа зарлаhан ...конференциин Соёл ...урын ба искусствын ...дэхи) секциин суглаан ...зарoвай нэрэмжэтэ ...дай багшанарай институдай актова зал соо байгша оной майн 31-дэ болобо.

Секциин хүтэлбэрилэгшэ, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат Ц. Б. Цыдендамбаев (БИОН) суглаа нээгээ.

Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат **В. Ц. Найдаков** «Хани холбоото соёл культурын харилсаан тухай» элидхэл хэхэдээ, партиин ленинскэ национальна политикын ашаар үнгэрhэн 50 жэлэй турша соо соёл болбосорой ба искусствын талаар буряад арадай туйлаhан асари ехэ амжалтанууд тухай хөөрэбэ.

Элидхэлшэ хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат **Ц. Б. Цыдендамбаев.** Октябриин Агуу ехэ революциhаа хойшо буряад хэлэ бэшэгэй эрдэмэй туйлаhан түгэс хүгжэлтын шатанууд тухай дурдаад, саашадаа хэгдэхэ хүдэлмэри тухай hанамжануудаа хэлээ.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай профессор, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **М. П. Хамаганов** «Буряад литературын талаар нацинууд хоорондын холбоо барисаан» тухай элидхэл дотороо hонин жэшээнүүдые дурдажа байгаад, буряад литературын хүгжэлтые эли тодоор харуулаа.

Удаа тээнь хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. Е. Элиасовай (БИОН) тус конференцидэ зорюулжа бэшэhэн, «Буряад ороной аман зохёолой 50 жэлэй хүгжэлтые шэнжэлэлгын асуудал» тухай элидхэл суглаан дээрэ уншагдаа.

Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй профессор, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **Н. О. Шаракшинова** «Буряадай домог үльгэрнүүд» тухайда hонирхолтойгоор элидхэбэ.

Тэрэшэлэн М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директор **Ю. А. Хараев,** «Буряадай АССР-тэ библиотекын хэрэгэй али тухай ехээр хүгжэжэ байhан тухай», Зүүн Сибириин соёлой институдай ахалагша багша **Г. Д. Шалыгин** «Пролетарска интернационализмын бодото бэелэл бологшо Буряадай үндэhэн искусствын ургалта ба хүгжэлтын зам», энэ институдай ахалагша багша **М. Я. Серебряная** «В. И. Ленинэй зохёолнуудай нүлөөн ба тэрээн тухай литература Буряадай номой шэнжэлэл дотор» гэhэн, тус институдай ахалагша багша **С. Б. Будажапов** «Буряадай уран мэргэжэлтэ интеллигенциин бүрилдэн бии бололгодо Ленинградай иимэ шэглэлтэй дээдэ hургуулинуудай дүүргэhэн ехэ үүргэ тухай», дурсагдагша институдай ахалагша багша **З. Ю. Цыдыпов** «Буряадай арадай театрнуудай үүргэ ба хүгжэлтэ, хүдөө нютагуудай болон хотын соёл культурада тэдэнэй үзүүлдэг нүлөөн тухай» элидхэлнүүдые хээ.

Эндэ хэлэгдэhэн асуудалнууд тушаа хэдэн нүхэд hанамжануудаа хэлэбэ.

Р. БИМБАЕВ.

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

ШЭНЭ ОНОЛ АРГА ХЭРЭГЛЭН

Москвагай суута барилгашан, Социалис Ажалай Герой Н. Злобиной даадаг бригадада подряд хэрэглэдэг болоһон юм. Ажал эмхидхэхэ шэнэ арга барилгашадай анхарал татажа эхилээ һэн. Юуб гэхэдэ, барилга түргэнөөр, һайнаар хэжэ, хараалагдаһан болзорһоо урид дүүргээ һаа, барилгашан бүхэн мүнгэн шангаар урмашуулагдаха болоно. Хирпиисэ, цементын холисо, барилгын бэшэшье материал арьбалаа һаа, нэмэлтэ мүнгэн түлөөһэ абаха юм. Энэ бүхы хэмжээ ябуулганууд барилгашадай харюусалгые улам дээшэлүүлнэ бшуу. Мүнөө хаа хаанагүй Н. Злобиной бригадын подряд хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Манай авиационно заводой капитальна барилгын управлениин хүдэлмэришэд бригадна подрядые һайшаажа, шэнэ аргаар хүдэлхэ гэжэ шиидэһэн юм. Шулуушад, штукатурщигууд, модошо дархашуул дундаа договор баталжа эхилээ. Минии даадаг бригадын шулуушад Василий Егорович Чернышевэй бригадатай договор баталһан юм. Бидэнэр хэхэ ажал тухайгаа миил саарһан дээрэ бэшээд һанаагаа амардаг бэшэбди. Үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллаха гэжэ оролдонобди. Хамтадаа һара бүриин дүн согсолон гаргадаг, хэһэн ажал хүдэлмэриингөө шанарыень нарииаар шалгадаг заншалтай болонхойбди. Тиимэһээл али алишье бригадын шулуушад түргэнөөр, һайн шанартайгаар барилга хэхын түлөө оролдодог. Шулуушан бүхэн бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзээнэ. Нигэжэ дундаа мүрысэн хүдэлһэн шулуушад ажалдаа амжалта түйлана.

Минии даадаг бригадын шулуушад халаан соогоо 2,5 кубометр хана бодхооходаа баряа дунда зэргээр 3,1 кубометртэ хүргэдэг болонхой. Энэ һайн үрэ дүн гээшэ. Бригадымнай бэрхэ шулуушад Ф. Пермяков, А. Данилов гэгшэд халаан соогоо 3,5—4 кубометр хана бодхоожо, түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Эдэнэр хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэжэ шадана бшуу. Түрүү хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые халан абаһан бэшэшье олон хүдэлмэришэднай амжалтатай һайнаар хүдэлжэ ябана. Шулуушадай иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ байһанай ашаар бидэнэр һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ шаданабди.

Жэшээлхэдэ, байгша оной март һара соо 48.500 түхэригэй барилга хэхэ аад, 49560 түхэригэй барилга хэһэн байнабди. Апрель һарын даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэгдээ. 300 түхэригэй барилгын материал арьбалһан байнабди. Тиигэхэдэ салин хүлһэнэй фондһоо 2770 түхэриг алмагдаа. Шулуушан бүхэн дунда зэргээр һарадаа 1100 түхэригэй барилга хэхэ даабаряа 1500 түхэригтэ хүргэһэн юм. Эдэ бүхы тоо, баримтануудые хаража үзэхэдэ, манай бригадын хүдэлмэришэд яһала һайн үрэ дүн түйлажа шадаа гэжэ хэлэмээр.

Бидэнэр мүнөө 80 бүлэ айлай орохо гэрэй торхо бодхоожо байнабди. Энэ барилгаяа июнь һара соо дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха гэжэ шиидэнхэйбди. Шулуушаднай энэ гэрэйнгээ торхые хараалагдаһан түсэбһөө табан хоногоор уридшалан дүүргэхэөр зориг жонхой. Манай шулуушад бии байгаа арга боломжоёо һайса хаража, тооложо үзөөд лэ, иимэ уялга абаһан байна бшуу. Ажалай журам эбдэһэн ушар һүүлэй үедэ үзэгдэхэеэ болинхой. Барилгын материалаар яһала һайнаар хангагданхайбди. Ажалаа зүбөөр эмхидхээд, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлхэл болонолди даа. Июниин эхинһээ хоёр халаан соо хүдэлжэ эхилхэмнай. Тиигэхэдээ бүри түргэнөөр барилга хэдэг болохобди.

Бидэнтэй мүрысэдэг Василий Егорович Чернышевэй бригадын шулуушад мүнөө саад-комбинадай барилга дээрэ хүдэлнэ. Энэ барилгаяа мүн лэ июнь һара соо дүүргэхээр шиидэнхэй. Тус бригадын хүдэлмэришэд халаанайнгаа даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Үнэтэй сэнтэй барилгын материал арьбалдаг болоо.

Любовь Ивановна Трифоновагай даадаг бригадын штукатурщигууд юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй даабари 11 һара соо дүүргэхээр уялга абаа бэлэй. Эдэнэр барилга - хабсаралгын 834-дэхи поездын барилгашан Сандановай бригадатай мүрысэжэ ябадаг. Мүрысөөнэй дүн һара бүри согсологдоно. Мүнөө дээрээ Л. Трифоновагай бригадынхид эрхимлэнэ. Иимэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд манай авиационно заводой барилга-хабсаралгын управленидэ олон юм. Эдэнэй оролдолго шадабариин ашаар түргэнөөр барилга хэгдэнэ.

Манай барилгашад байгша он соо 6 миллион түхэригэй хэмжээнэй байрын гэрнүүдые, саад-комбинат, соёл гэгээрэлэй ордон бариха юм. Энэ бүхы барилгаяа декабриин 28-да дүүргэхээр уялга абаа һэмди. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһандаа найданабди.

К. ШОМОЕВ,
Улаан-Үдын авиационно заводой барилга-хабсаралгын управлениин шулуушадай бригадир.

Тюмениин судна бүтээлгын заводой стапельнуудһаа 20 мянган киловатт хүсэтэй электрын элшэ гаргаха «Северное сияние-3» гэжэ тамаржа ябадаг электростанци уһанда табигдаба.

Уданшегүй һаяын үдэрнүүдтэ «Северное сияние-3» Сибириин мүрэнүүдээр өөрынгөө саг үргэлжэ хүдэлхэ газар тээшэ холын замда ябуулагдаха юм. Тэрэ Яхадай АССР-тэ Лена мүрэнэй эрьеэр тараһан алтанай прискнүүд, элдэб руднигууд болон тосхон, һууринуудые электрын элшээр хангаха байна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Северное сияние-3» станциие уһанда табилгын үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

СИБИРИИН ҮРГЭН ДАЙДАДА

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ— СИБИРИИН ГАЗАР ДАЙДА

Эрхүүгэй областиин Усолье-Сибирское хотын химигүүдэй захилаар Ленинградай уран зураашад «Сибириин газар дайда» гэжэ зурагуудай галерей эмхидхэбэ.

Тиин уран зураашад Сибириин үргэн дэлгэр дайда хүнэй мэдэлдэ абалгын түүхые, шэнэ газар бэдэрһэн түрүүшын ород аяншалагшадай эрэлхэг зоригые харуулһан байна. РСФСР-эй габьяата уран зурааша Л. В. Кабачегай бүтээһэн зураг дээрэ Ермагай, тэрэнэй дружиннигуудай образ тобойсо харуулагданхай. Тиихэдэ РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ю. Н. Тулинай гаргаһан далайгаар тамарагша эрэлхэг зоригто Семён Дежневой образ харагдана.

Октябриин хубисхалай илан мандаһанай һүүлдэ эртэ урдын энэ газар дээрэ болоһон агууехэ хубилалтанууд тухай уран зураашад домоглон хөөрэнэ. РСФСР-эй габьяата уран зурааша Б. В. Корнеев 1917 оной ноябрьда болоһон Советүүдэй Бүхэсибириин нэгэдэхи съездэ бүтээлээ зорюулаа. Хүхиһэн баярлаһан арад түмэн хүдэлмэришэд болон таряашадай засагые амаршалан угтана.

Урдань баабгайнуудай олоороо хэсэжэ ябадаг байһан заха холын газар нютаг мүнөө танигдахаар бэшэ болонхой. РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ю. С. Подлясский алдар домогто Ангарые ажалша баатар мүрэн гэжэ уран гоёор харуулаа. Буксирнууд тамарна, эрье дээгүүрнь түбхинэһэн тосхонуудай галнууд үдэшын уняар ма-нанда бүрүүлхэнээр хар[...]дана.

РСФСР-эй искусствын [...]бьяата ажал ябуул[...] В. Ф. Загонек гэгшын [...]дарта «Байгал» гэһэн [...]гые хараад байхадаа, [...] уран бүтээлшын Бай[...] дурланхай байһые [...]хэш.

РСФСР-эй габьяата у[...] зурааша М. П. Труфано[...] бүтээһэн, химиин комб[...]дай бүлэг түрүүшүүлые [...]руулһан портретнэ зүс[...] усолиинхид анда нүхэ[...] мүнөөнэй Сибириин ажа[...] бүхэриг хүнүүдые зааг[...] танихал байха. Тус гале[...] залуу уран зурааша Вла[...]мир Френцын бүтээһэн [...]рагаар, городой «пор[...] дээр» түгэсэнэ.

В. ГЕНШИН,
ТАСС-ай корр.

Ленинград.

ӨБЬ МҮРЭНЭЙ 50-дахи навигаци

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй тамаралгын үедэ Баруун-Сибириин пароходствын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн жэлэйхиһээ миллион тонноор үлүү ехэ ашаа зөөхэ гэжэ шиидэээ. Тэдэнэр иимэ социалис уялга түмэр замшадтай хамта абаһан байна. Транспортын хоёр ехэ узел — Новосибирскэ порт ба Новосибирск-товарный гэдэг түмэр замай станци адли технологеор хүдэлжэ эхилбэ. Тиигэнэнэй ашаар вагонууд болон судннуудһаа ашаа буулгалга, тээлгын саг, тэрэшэлэн эрье дээрэһээ ашаа буулгалга, тээлгын саг горитойгоор хороохо, тэрэшэлэн эрье дээрэһээ ашаа тээхэ хүдэлмэриие 90 процент хүрэтэр оньһожоруулха арга олгоно.

Обь мүрэн дээрэхи гүрэнэй пароходствын эмхидхэгдэһээр 50 жэл үнгэрөө. Залуу Совет республикын туг мандуулһан судннуудай 1923 оной хабар эндэхи уһан замаар ябажа эхилһэн юм. Обь мүрэн тиихэдэ Сибириин үргэн нэлэнхы хизаарта ашаа зөөхэ гол һудал байгаа. Мүнөөшье урдынгаа тэрэ удха шанарые алдаагүй. Тюменскэ, Томскэ областьнуудай хойто нютагуудай нефте-газай баялигуудые ашаглаха хэрэгтэ Обь мүрэнэй флот шухала үүргэ дүүргэнэ.

Энэ хүсэтэ мүрэн шадар судна бүтээхэ өөрын промышленность мүндэлжэ байна. 1800 тонно хуурай ашаа тээхэ шадалтай теплоходой һуури табигдаа, пассажирска ужам, һаарууд судна, нуур дээгүүр тамарха түргэн ябадалта паром баригдажа байнхай, буксирнууд олоор бүтээгдэн гаргагдажа эхилээ.

Д. ЗОЛОТОВ.
(ТАСС).

Новосибирск.

«АКАДЕМГОРОДОК» ШЭНЭ БАЙРАДА ОРОХОН[...]

Ангар мүрэнэй эрье дээрэ баригдажа байһан Эрхүүгэй «академгородогто» геохимиин институдай үйлэдбэриин туршалга-шэнжэлгын корпус ашаглалгада оруулагдаа. Рудагай хайшан гээд бии болоһые шэнжэлхэ туршалгын лаборатори, мүн минеральна синтезэй лаборатори эндэ түхеэрэгдэнэ. Тэдэнэй бэлэн болоходо, бодосуудай хайшан гээд кристалл боложо хатуужадагынь шэнжэлэгдэхэ, техникэдэ хэрэглэгдэдэг хэмэл минералнууд тэндэ бии болгогдохо юм. Тэрэшэлэн прикладной геохимиин таһаг энэ шэнэ байшанда орохо.

Туршалгануудые хэхэ шэнэ баазатай болоходоо, шэнжэлгынгээ хүдэлмэри бүри үргэдхэхэ аргатай болохобди гэжэ институдай директор, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Л. В. Таусон ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ. Т[...]хай аргаар дулаасуулагда[...] байдаг автоклаванууд [...] 4000 хүрэтэр атмосферэ [...]ралсадаг, 1000 градус хү[...] тэр халуунда руданууда[...] болодогые һажаалган дабт[...]ха юм. Тиихэдэ кристалл [...] болгодог оньһон түхеэрэ[...]нүүд элдэб янзын хэмэл [...]нералнуудые абаха арга [...]гоно. Эдэ бүгэдэ автомад[...]дай туһаламжаар бэелүү[...]дэхэ.

Зүүн-Сибириин а[...] малтамалнуудые шэнж[...]гэ-бэдэрэлгэдэ туһалха [...]шэ институдай гол зори[...]нуудай нэгэн болоно. П[...]кладной геохимиин таһ[...] хүдэлмэрилэгшэд Буря[...] АССР-тэ, Магаданай [...]ластьдо геохимическэ [...]жэлгэнүүдые хэнэ.

А. ГАЙДАЙ,
ТАСС-ай корр.

Эрхүү.

ТАЙГАДАХИ СЭСЭРЛИГҮҮД

Сибириин «зайн галай ниислэл» — Братскын оршон тойрондохи нарһан тужанууд ойрын сагта үзэсхэлэн һайхан ой модото паркнууд, спорт эрхилхэдэ, агнуури хэхэдэ таатай зохид, олоной амарха, аяншалга хэхэ болбосон газарнууд болгогдохо. «Гипрогор» институдай архитектурна мастерскойн хүдэлмэрилэгшэдэй зохёоһон город шадарай зонын проект баталагдаа.

Хамагай түрүүн Братска далайн, Ангар мүрэнэй эрье туладаг газар дайда, байгаалиингаа талаар өөрсэ шэнжэтэй Вихоревскэ голой эхин багаархи газарнууд, Братска ГЭС-һээ доогуурхи Зуй арал проект зохёогшодой анхарал татаһан байна.

Амаралтын гол гурбан зоно байгуулха гэжэ проектээр хараалагданхай. Ой модото сэсэрлиг паркнууд, хамтын саад, уһанай-спортын станцинууд, амаралтын үдэрнүүдтэ аяншалха баазанууд, спортивно-агнууриин ба загаһа хахуулидаха баазанууд. Түрүүшын зонодо орохо. Хоёрдохи зонодонь — түгэс түхеэрэлгэтэй амаралтын байшангууд, пионерэй лагерьнууд, һургуулиин һаһа гүйсөөгүйшүүлэй [...] һалангууд, ой соохи [...] торно һургуулинууд б[...]даха. Харин гурбадахи [...]до — пансионадууд, [...] шалгын бааза, мотель, [...] пингнүүд орохо.

1200 хүнэй байха [...]ралтын хоёр байшан, [...]бэн пансионат, зундаа а[...]ха хэдэн городогууд [...] аяншалгын баазануу[...] хоёр мотель барихаар [...]раалагдана. Мүнөө [...] «Братский» гэдэг амар[...]тын байшангые үндэһэ [...]гоп, «Братское взморье» [...]жэ нэрэтэй кардиологи[...] түб эмхидхэгдэхэ. Братс[...] «ногоон бүһэлүүрэй» [...]тэ талмайн хэдэ мян[...]гектар болохо юм.

Г. АЛЕКСАНДРОВ,
ТАСС-ай корр.

Шэнэ техникэ туршагда[...]

Сибириин зүүн нюта[...]та хабарай тарилга, ур[...] хураалга түргэдхэхэ үү[...]тэй шэнэ техникэ поли[...] дээрэ — Сибириин ма[...] туршадаг станциин «пол[...]нуудта» һүүлшынхеэ [...]галта гараба.

«Нива», «Колос», «СК-[...] комбайнуудта хэрэглэгд[...] навесной ба шагтаалагда[...] түхеэрэлгэнүүд оролһо[...] хамта һолоомо, мэхнинэ [...] дээрэһээ сэбэрлэн абаха [...]хала зорилго шиидхэбэ. [...] найдамтай гэжэ сууда [...] башье, аалин ябасатай, [...] томо «ЛДГ» түхэлэй [...] щильнигуудай скоро[...] түргэдхэһэн байна. Эдэ [...]гадуудай 10, 15 ба 20 [...] үргэн абасатай, таряа х[...] оньһонууд донгорог [...] шэнгээр эбхэгдэжэ, хоёр [...] хэмжээтэй, соморхон бол[...]доно. Нигэжэ нэгэ пол[...] нүгөө тээшэнь абааш[...] жүнгэн, бэлэн болоо [...]

Шэмэрүүн уларилтай [...] бирьтэ хэрэглэгдэхэ [...] сеялкэнүүд туршалга [...] татайгаар гараба. Эд[...] түрүүшынхиһээ 30—40 [...]центээр үлүү ехэ бүтэ[...] Шэнэ сеялкэнүүд мүнөө [...]лэй хугасаа соо хиза[...] ажахынуудта бии боло[...]

В. ЛОБОДА,
ТАСС-ай корр.

Омск.

БУЛАД ҺАБЫН ҺҮҮЛШЫН ШАЛГАЛТА

Алас холын зайда татагдаһан Самотлор-Альметьевск гэжэ нефтепроводой һүүлшын, 250 километр участогай соргонуудай хэр бухөөр гагнагдан холбогдоһониинь шалгагдаа. Юрынхиһөө хэдэ дахин ехэ даралта доро сорго руу уһа бүлэн оруулжа, иимэ шалгалта хэгдэнэ. Соргын гүндүү ехэ хэмжээтэй — 1220 миллиметр диаметртэй байһан, 2000 километрһээ үлүү холо зайда татагдаһан дээрэһээнь, энэ булад һаба айхабтар бэхи бүхэ байха ёһотой болоно. Нормоор хараалагдаһан 6 часай орондо, тон ехэ даралта доро тэндэхи уһан сүүдхын турша соо сорго дотор байлгагдана. Тиигэһэнэй һүүлдэ уһаниинь нефтеэр һэлгэгдээд, хүршэ участогуудта ээлжээтэ туршалгануудые хэхын тула бүлэжэ гаргагдадаг байна.

Түсэбтэ табан жэлэй хамагай шухала барилгые шадахысаа түргэнөөр ашаглалгада оруулха гэжэ барилгашад бүхы хаба соогоо оролдоно. Трубопровод элдэб газарнуудта нэгэн доро шалгагдана.

Шалгалтын дүүрэхэдэ, шэнэ трубопровод ашаглалгада оруулагдажа, нефть бүлэдэг гол станци хүдэлгэгдэхэ, булад һаба соогуур нефть урдажа эхилхэ. Нигэжэ орон доторхи эгээн томо булад һаба Башкирай, Татарай, Поволжиин нефть шанаржуулдаг предприятинууд тээшэ урдаха шэнэ зам Самотлорой нефтьдэ нээжэ үгэхэ юм. Сибириин нефть «Дружба» трубопроводой соргонуудааршье энээн шэнгеэр харьялан урдахань ойртоо.

П. РЯБОВ,
ТАСС-ай корр.

Тюмень.

ТУҺАТАЙ УУЛЗАЛГА

Һаяхан аймагай түб Гусиноозёрск хотодо зуун эхэ хонин бүриһөө 100, тэрээнһээ дээшэ хурьга абаһан хонишод «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакцида уригдажа, һонирхолтой хөөрэлдөөн болобо. Мүн эндэ аймагай колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэд байлсаа.

Байгша ондо Сэлэнгын аймагай 28 хонишод абаһан уялгаяа сүм дүүргэжэ, зуутад болоһон байна. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлэй үбэлжэлгэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхи гуримтайгаар үнгэрбэ гэжэ эндэ хэлэхэ шухала. Сэлэнгын совхозой 8 хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 100, тэрээнһээшье дээшэ хурьга абаба. Дүй дүршэлтэй бэрхэ хонишодой нэгэн Ширнин Будаевич Очиртаров, Валентина Гончиковна Романова гэгшэд зуун эхэ хонин бүриһөө 120,6—120 хурьга абажа, аймаг соогоо түрүүлбэ. Мүн энэ совхозой хонишон, нэгэнтэ бэшэ аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Анатолий Михайлович Акулов зуун хонин бүриһөө 117 хурьга абажа, мэргэжэл шадабаряа сүг хүдэлдэг нүхэдтөө харуулжа шадаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Суглааргшадай дунда Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой бэрхэ хонишодой нэгэн Бутыд Гармажаповна Банзаракцаева мүн лэ байлсаба. Байгша ондо Бутыд Гармажаповна түрүүшынхеэ хурьгалха зуун зуһаг хонин бүриһөө 113 хурьга абажа, хүхэ ногоон дээрэ гаргажа байна. Даажа абаһан ажалдаа үнэн сэдьхэлһээ оролдосотойгоор хандаһан хүн хэзээдшье һанаһандаа хүрэдэг гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон үшөө дахин гэршэлбэ.

Аймагай хонишод мүнөө жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абаха уялгатай юм. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта 77.670 хурьган абтаад, һайнаар түлжүүлэгдэжэ байна. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлэй үбэлжэлгын хаһые хонишон бүхэн амжалтатайгаар үнгэргэхые оролдоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай 15 шадамар хонишод зуутад болоһон һаа, харин мүнөө жэлдэ тэдэнэй тоо 13-аар олон болоо.

Аймагай түрүү хонишод өөһэдынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэлдэбэ. Суглааргшадай урда КПСС-эй партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. Базаров, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник В. Е. Баторов болон бусад үгэ хэлэжэ, хонишодто саашадаа бүри ехэ амжалта түйлахыень хүсэбэ.

Суглаанда хабаадалсаһан хонишод «сагаан алта» хурааха хүдэлмэриие 15 хоногой турша һайнаар үнгэргэхэ гэһэн хандалга гаргаа. Байгша ондо Сэлэнгын аймагай ажахынууд 7760 центнер нооһо гүрэндэ тушааха юм. Энэ шухала ажалаа хаһа сагтань һайн шанартайгаар дүүргэхын тула ажахынуудай хонишод, хайшашад, мэргэжэлтэд гол анхаралаа табиха бэзэ гээд найдагдана.

Н. НАМСАРАЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой газокислородно цехтэ газогенераторна, кислородно - компрессорнэ, ацителеновэ станцинууд ороно. Тэрэ цехэй коллектив заводой 30 гаран цехүүдые газ ба кислородоор хангадаг. Тус коллектив соо хүндэтэй болоһон табадахи разрядай газовщик. КПСС-эй гэшүүн Бата-Далай Бальжинимаевые энэ зураг дээрэ харанат. Тэрэ халаанайнгаа нормо 140—150 процентээр дүүргэдэг юм.

С. БАЛДУЕВАЙ фото

ЗАГАҺА ҮСХЭБЭРИЛГЫН ШЭНЭ ЗАВОД

Табан жэлэй барилганууд

Энэ голые карта дээрэ олохонь бэрхэтэй. Нарийхан зурлаагаар хотирон, Прибайкальска аймагай газар дайдааф урдан гарадаг. «Итанца горхон эхишье, захашьегүй хэбэртэйш» гэжэ үни сагта нэгэ аяншалагша хэлээ гэлсэгшэ.

Олон жэлэй туршада энэ голоор модон урадхуулагдажа байгаа. Харин мүнөө тэрэ Байгалай үнэтэ загаһа—омоли болон хилмэ үсхэбэрилхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай үүргэ дүүргэхэ болобо. Итанца голой Сэлэнгэдэ шудхадаг газарһаа, Кома тосхонһоо холо бэшэ, голой зүүн эрьедэ Сэлэнгын загаһа үсхэбэрилгын завод баригдажа эхилээ. Энэ завод Байгал шадархи эгээл томо завод болохо. Тэрэнэй гурбадахи ээлжээнэй ашаглалгада оруулагдахада, жэлдээ омолиин 1,5 миллиард, хилмэ загаһанай хэдэн арбаад миллион түрһэн инкубацида табигдаха юм. Табан жэлэй энэ барилгын проектнэ үнэ сэн 15 миллион түхэриг болохо.

Заводой барилга үнгэрһэн жэлэй октябрь соо эхилээ. Тэрэ гурбан ээлжээ болгогдон ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Нэгэ миллиард жараахай үсхэбэрилхэ инкубаторно-жараахайн цех, үйлэдбэриин-туһалбариин барилгануудтай байрын гэрнүүдэй түб түрүүшын ээлжээндэ ашаглалгада оруулагдаха юм. Саашадаа энэ цех үргэдхэгдэхэ байна. Хилмэ загаһанай жараахай үсхэбэрилхэ цех хоёрдохи ээлжээндэ баригдахань. Бага ба Ехэ-Духовое нуурнуудта жараахай табихаар бэлдэгдэхэдэнь, заводой барилга дүүрэхэ юм.

Барилга эхилхын урда бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Барилгын талмай модо, бургааһанһаа сэбэрлэгдэһэн, Итанцын хүүргэ заһабарилагдаһан, харгы татагдаһан байна. Энэ жэлэй эхинһээ барилгашад барилгын гол ажал хэжэ захалаа. 18—18 хүнэй байха хамтын хоёр байра, 4—4 гэр бүлын орохо байрын гэрнүүд баригдажа байна.

Проект зохёогшод ерээдүйн заводой хүдэлмэрилэгшэд тухай ехэ анхарал хандуулаа гэхээр. Эндэ баригдажа байһан, мүн үшөө бодхоогдохо гэрнүүдэй байра бүхэниинь гурбан таһалгатай, халуун уһаар дулаасуулагдаха, тус бүридөө хоёр үүдэтэй. Нэгэ үүдээрнь веранда, саад руу гаража болохо.

Гэр байра барилга түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлэгдэхэ зорилго тэжэ тоологдоно. Заводой барилгашадта таатай зохид эрхэ байдал хангахын тула гэр байранууд түргэнөөр бодхогдожо байна. Барилгада хабаадалсахаяа Москваһаа студентнүүдэй барилгын отряд ерэхэ юм. Тэдэниие байраар хангахын тула хамтын хоёр байрын барилга түргэдхэгдөө. Энэ барилга ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэгдэхэ. Июнь соо дүрбэн байратай шэнэ гэр ашаглалгада тушаагдахань. Һаяхан байрын үшөө хэдэн гэрнүүдэй һуури табигдажа, торхонь бодхоогдожо эхилбэ.

— Энэ гоё һайхан, ужам ута үйлсэ болохо юм, — гэжэ прораб Евгений Константинович Смирнов хөөрэнэ. Харин мүнөө дээрээ эндэ барилга үшөө захалаадүй.

— Тэрээ тэндэ, голой эрьедэ дүтэхэнэ заводой захиргаанай байшан бодохо. Тэрэнэй хажууда албанай ондоошье барилга хэгдэхэ. Мүнөө үеын болбосон түхэлтэй хүдэлмэришэнэй тосхон эндэмнай урган бодохол даа, — гэжэ тэрэ тайлбарилна.

Евгений Константинович Смирнов дүй дүршэлтэй барилгашан. Арбадахи жэлээ барилгашадай коллектив толгойлжо ябана. Урдань шулууша дарханаар ажаллаа, газаршье малтаа. «Бурятцелинстрой» трестын барилгашан байһанаа, «Байкалрыбтрестын» оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннодо ажаллахаар ерээ һэн.

Иван Яковлевич Лебедев прорабай туһалагша юм. Энэ залуу барилгашан Калининска политехническэ институт нёдондо дүүргээд, барилгын мэргэжэлтэй болоһон байна. Загаһа үсхэбэрилгын энэ завод залуу мастерай түрүүшын ехэ барилга болоно. Харин тэрэниие дүй дүршэлгүй гэжэ хэлэхээр бэшэ. Студентнүүдэй барилгын отрядта оролсожо, олон барилгада хабаадалсаһан. Усть-Илимэй ГЭС-эй, Карелиин Медвежегорскэ портын барилга дээрэ ажаллаһан байна. Мүн һургуули, гэр байра, мал ажалай комплекснуудые бодхоолсожо, барилгашадай ажалда яһала дүршэһэн юм.

Гэр байрануудтай хамта промышленна гол объектнүүд баригдажа эхилээ. Инкубационно-жараахайн цехэй һуури табиха газар малтагдаа. Энэ жэлдэ барилгашад цехэй торхо бэлэн болгохо ёһотой юм. Гадна уһа бүлэхэ түхеэрэлгэ энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдаа. Тэрэ барилгашадые, хожомынь тосхониие уһаар хангаха юм. «Востокбурвод» трестын хүдэлмэришэд уһа абаха газар малтажа байна.

1440 метр утатай тусхай харгы, Итанца голой түмэрбетон хүүргэ мүн лэ энэ жэлдэ баригдажа дүүргэгдэхээр хараалагдаа. Загаһа тушаан абаха бааза байгша оной барилгын томо объект юм. Энэ бааза барилгада зорюулагдаһан 600 мянган түхэригэй хахадынь 1973 ондо хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Табан жэлэй туршада ашаглалгада тушаагдаха тус заводой барилгада энэ жэлдэ 700 мянган түхэригэй капитальна һомололго хэрэглэхэ гэжэ түрүүшээр хараалагдаһан байгаа. Харин хожомой түсэбэй ёһоор, энэ жэлдэ нэгэ миллионһоо үлүүтэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхэ болоо.

Барилгын эхилһэнһээ хойшо 8 һара үнгэрбэ. Энэ болзор соо барилгашадай эбтэй эетэй коллектив байгуулагдаа гэхээр. Эндэхи нютагай хүнүүдһээ гадна, ондоо тээһээ ерэһэн хүдэлмэришэд барилга дээрэ ажаллана. Заводые түргэнөөр, һайнаар бодхохо гэһэн нэгэ һанал эрмэлзэлтэйгээр тэдэнэр бултадаа ажаллана.

Сергей Степанович Мозайтисай хүтэлбэрилдэг комплексно бригада, залуу барилгашадһаа бүридэнхэй. Тэдэнэр гэр байрануудые бариха зуураа, даабаряа һайнааршье, үлүүлэншье дүүргэнэ. Бригадын олонхи гэшүүдынь барилгашанай хэдэн мэргэжэл шудаланхай. Виктор Соловьев залуу хүдэлмэришэн. Ажалдаа абьяастай энэ нүхэр мэргэжэлээ богони болзор соо шудалжа, бэрхэ барилгашадай тоодо оролсожо шадаа. Алексей Марков гагнууршанай мэргэжэлтэй юм. Харин мүнөө даб дээрэ иимэ ажалай хэгдэдэггүй хада, тэрэ шулууша дарханай, бетонщигой ажалда дүршэһэн байна.

Залуушуул ахамад нүхэдһөө жэшээ абан ажаллана. Сельскэ Советэй депутат, дүй дүршэлтэй модошо дархан Иван Терентьевич Неизвестных өөрынгөө мэргэжэлдэ залуушуулые һургажа, дүй дүршэлөө дамжуулан үгэнэ. Дүй дүршэлтэй үшөө нэгэ барилгашан Николай Поликарпович Федотов залуу нүхэдтэ ажалай һайн жэшээ харуулдаг, ажалда дүршүүлдэг юм.

Леонид Александрович Хорько гэгшын даадаг модошо дархашуулай бригада барилгые һайнаар хэхэ гэжэ оролдоно. «Манай гараар хэгдэһэн барилга һайн байха ёһотой, хожомынь эндэ ажаһуугшадай бидэнэрые магтажа байхаар ажалаа хэхые оролдонобди» гэжэ тэдэнэр хөөрэнэ.

Шэнэ барилгада хабаадахын тула ондоо тээһээ ерэһэн хүдэлмэришэд эндэ үсөөн бэшэ. Дүй дүршэлтэй механизатор - бульдозерист Н. Р. Лютов, экскаваторщик Николай Ельков Большереченскэ загаһа үсхэбэрилгын заводһоо эндэ ерэнхэй. Тэдэнэр механизмуудаа һайнаар хүдэлгэжэ, ехэ бүтээсэ түйлана.

Бүхы ажал урагшатай ябана гэхын аргагүй юм бэзэ. Шиидхэгдэхэ асуудалнууд эндэ үшөөл олон, дутагдалнуудшье бии. Хүдэлмэришэд ехээр дуталдана. Энэ эгээл ехэ бэрхэшээл, эгээл орёо асуудал болонхой. Түсэбөөр хараалагдаһан ажал дүүргэхэ ёһотой бүхы хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу эндэ ажаллана. Модошо, шулууша дархашуулай, бетонщигой мэргэжэлтэй олон хүдэлмэришэд эндэ хэрэгтэй.

Мүн барилгын материалаар, илангаяа хирпиисээр дуталдаха ушар дайралдана. Хабсаргамал зүйлнүүдээр һуури табиха хүдэлмэри таһалдуулагдажа байһаар. Ондоошье дутагдал бии.

Барилгашад һаад тойбо татаха зарим бэрхэшээлэй дайралдабашье, заримгоойгоор ажаллана. Республикынгаа бүхы ажалшадтай хамта табан жэлэй шиидхэхы жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэхэ гэһэн эрмэлзэлтэй. Республикынгаа 50 жэлэй ойдо өөһэдынгөө ажалай бэлэг бэлдэжэ байһан барилгашад хахад жэлэй даабариие уридшалан дүүргэхэ гэжэ хараалаад, хүсэ шадалаа гарган ажаллажа байна.

К. МОЛЧАНОВ.
Прибайкальска аймагай нютагай радиогой корреспондент-эмхидхэгшэ.

Хүгжэн hалбарhан Санага нютаг

...дэр холгогой үнгэрхэ тума түрэл республикымнай ал-...а 50 жэлэй ойн hайндар ойртожо байна. Захаами-... аймагай Санагын совхозой хүдэлмэришэд, эмхи зур-...уудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ hайдэрые ажалай шэ-...бэлэгүүдээр угтахын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэ-... шадабаряа элсүүлэн ажаллажа байна. Тиигэхэ зуураа ...а Ленинэй үндэhэлэн байгуулhан Коммунис партиин ...н мэргэн национальна политикын илан мандаhанай ...р эрдэм гэгээрэлтэй, баян дэлгэр ажабайдалтай боло ...замаа эрьен харана. hонирхоно. Тиимэhээ түрэл ню-...ингаа түүхэ тухай тобшохоноор хөөрэхэ дуран хүр-...нэ.

...АНАГА НЮТАГ Захаа-...минай аймагай эгээл ...захын нютагуудай нэ-...болоно. Баруун таладань ...олой Арадай Республи-...йто зүгтэнь — Утаата ..., зүүн тээнь — Сагаан-...н, урда таладань — ...бой нютаг оршодог юм. ...нютаг газар дайдаараа- адууhа малаараашье ...гэжэ суурхаhаар үни-... Урдань эндэ 300-гаад ...э айл ажаhуудаг hэн. ...эр нютагайнгаа үргэн ...а бэшэ, харин хада ... оройгоор, жалга жаа-...эхеэр hуудаг байгаа. ...түлэб адууhа мал ха-...лжа, агнуури хэжэ, ...йгоо тэжээдэг ажалтай ...н.

...уехэ Октябриин со-...с революциин урда тээ ... нютагта эрдэм номтой ...гы шахуу байhан юм. ...д хүн лэ хуушан мон-...арай шамай уншажа, ...э шадаха байhан. Мү-... шэнги hаруул hайхан ...аншье байхагүй. Соёл ...ура тухай хэлэhэнэй-...үлүү гэзшэ ха. Богонёор ...эл, бүхы ...нүүд үгытэй ... харанхы балар байдал-...йhан юм.

...рин тиихэдэ холо ой-... мэдээжэ болоhон томо ... байгаа. Тэрэнь Буряад ... бүхы дасангуудай ... томонуудай нэгэн гэжэ ...гдодог байhан. Одоол ...асан Санагын үргэн та-...тэг дунда оршодог hэн ... тойроод нэмжыhэн та-... баяд, ноёд, ламанарай ...аршад hуудаг байгаа. ...ла хамтадаа 500 гаран ... бии hэн. Зунай хура-...олохоло, мүнөөнэй За-...най, Түнхэнэй, Ахын ...уудай, тиихэдэ МНР-эй ...эл аймагай наада за-...үн зон мүргэлдэ суг-... юм hэн ха. Одоол тэ-...он ламанар, баяд, ноёд ... юрын хүнүүдые дар-... мүлжэдэг, тэдэнэй ...ын дээрэ hуугаад золь-... байгаа бшуу.

...сык — хубархай Са-... эгээ баян гэжэ хэлсэ-...йhан. Тэрэ 500 гаран ... эбэртэ бодо малтай, ...лгой адуутай байhан ...имэрхүү баяшуул яhа-...он байгаа. Тэдэнэй хүл-...дөөр хэдэн арбаад гэр ...инд «ажалладаг» бэ-...

...э харанхы балар, муу ... байдал hуудал ошон ...ор үнинэй. Ингэжэ бая-...а дарлагдажа, барла-... боложо ябаhан эрдэм ...лгүй, элдэб муухай үб-... боолондо нэрбэгдэжэ, ... тулижа байhан үгытэй ... арад зониие Агуу Ок-...н революци абараа бэ-... Граждан дайнай дүү-...р Санага нютагта Совет засаг тогтоогдоhон юм. Шэнэ засаг түрэл нютагтаа тогтоолсожо, тэрэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэ Ямпил Мандаганов, Шираб Базаров, Жамса Цыренов, Паасаан Долсоев, Лубсан Дылыков, Доржо Бадмаев болон бусад нүхэд эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан байна.

САНАГАДА анха түрүүн Санага-Булагай сомон эмхидхэгдэhэн байгаа. 1930 онhоо эхилжэ, түрүүшын колхозууд эндэ эмхидхэгдэhэн түүхэтэй. Мүнгэн-Дубуун гэжэ газарта түрүүшын «Улаан-Санага» гэжэ колхоз мүндэлhэн юм. Тэрэ колхоз хорёод үнеэтэй, арбаад моритой, 2—3 хомуудтай байhан. Газар элдүүрилхэ зэбсэг үгы шахуу hэн. Удаань Хужар гэжэ газарта Блюхерэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан-Май» колхозууд эмхидхэгдээ. Арбаад ангуушанай бүлэ «Улаан-Үнэгэн» гэжэ колхоздо ороhон юм. 1933 он болотор эндэ арбаад колхоз байhан. Бата Доноев, Урбаа Цыренов, Илэм Жамьянов, Тошхоон Гапилов, Жамса Дылыков, Бальжир Бандеев, Мухар Мархаев болон бусад колхозуудай түрүүшын түрүүлэгшээр хүдэлhэн байгаа.

Удаань багахан эдэ колхозууд хамтаржа эхилээ. 1953 ондо эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ, «Коминтерн» колхозууд нэгэдэжэ, томодхогдоhон «Коммунизм» колхоз мүндэлөө бэлэй. Тэрэ колхозой, үндэhэ hуури дээрэ 1967 ондо Санагын совхоз бии болгогдоhон юм. Нютагтамнай хамтын ажахын байгуулагдаhанай түүхэ тухай тобшохоноор хэлэбэл иимэ.

Нютагтаа түрүүшын колхозуудые эмхидхэлсэжэ, тэдэниие бэхижүүлхэ хэрэгтэ бүхы наhан соогоо хүдэлөөд, үндэр наhатай боложо, пенсидэ гараhан нүхэд олон юм. Тэдэнэй тоодо Цыден-Дамба Бадмаев, Доржо Бадмаев, Нанзат Цыдёнов, Содбо Данжалов, Ринчин Банзаракцаева, Бадма Уржанов, Жэгмид Цыденова, Янжима Жалсанова болон бусад нүхэд оролсоно. Тэдэнэр хэhэн ажалайнгаа аша үрые, өөhэдынгөө аша гушанарай хүхюутэй жаргалтай ажабайдалые, түрэл совхозойнгоо баялигай хүгжэн hалбарhаниие хаража, hанаа сэдьхэл дүүрэн, баяртай зугаатай жаргажа hуунад.

Даша Аюшеевич Бабалаев, Лыксык Тугутович Цыденов гэгшэд олон жэл соо түрэл нютагтаа хүтэлбэрилхы тушаалда ажаллажа ябаhан юм. Тэдэнэр баhал үндэр наhатай боложо, амаралтада гараhаар үнинэй. Ашанар, гушанараар олон болоо. Тиигэбэшье хүнгэн сарюун зандаа. Мүнөө шье ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

1922 ондо Санага нютагта түрүүшын эхин hургуули нээгдэhэн юм. Тэрэ hургуулида Павел Александрович Кулаков, Юмдэлэг Балданов, Будажаб Жалсанов, Жигжит Унтанов гэгшэд багшалжа эхилhэн байгаа. Павел Александрович манай нютагай hургуулида 1949 он болотор ажаллажа, эндэхи зоной үхибүүдые эрдэм номдо hургаха, хүмүүжүүлхэ талаар сэгнэшэгүй ехэ ажал хэhэн байна. 1933 ондо энэ hургуули гүйсэд бэшэ дунда hургуули болгогдоо hэн. Тиихэдэ Даниил Васильевич Лаврентьев, Дмитрий Петрович Ажеев, бусад олон багшанар хүдэлжэ эхилээ. Дондок Дугарович Дугаржабон манай нютагта олон жэл соо багшаар ажаллаа.

1940 он. Тиихэдэ нютагтамнай дунда hургуули нээгдэhэн юм. Теэд... Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилжэ, hургуулиин бүхэтэй багшанар, 9-дэхи классай hурагшад — хүбүүд сэрэгэй албанда мордоhон байгаа. Үлдэhэн басагадынь дайнда мордоhон абанар, аханарайнгаа орондо, түрэл колхоздоо хүдэлhэн юм. Тиимэhээ дунда hургуули саг зуураа долоон жэлэй болгогдоо бэлэй. Эндэхи хүбүүд, басагад 1952 ондо түрүүшынхеэ дунда hургуули дүүргэжэ эхилээ бэлэй.

Тэрэ сагhаа хойшо хэдэн зуугаад хүбүүд, басагад ороной дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудые дүүргэжэ, элдэб янзын мэргэжэлтэд болоод, арадай ажахын, соёл культурын олон hалбарида амжалтатайгаар ажаллажа байна. Тэдэнэй тоодо КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь С. С. Бадмаев, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Б. Д. Очиров, СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ, Санагын совхозуудай директорнүүд Р. Л. Бандеев, В. Ж. Цыренов, Буряадай барилгын управлениин начальнигай орлогшо В. Р. Соктоев, Яхадай хүгжэмтэ - драмын театрай ахамад дирижер Д. Тарбаев болон бусад олон нүхэд оролсоно. Энэ hургуулида hуралсагшадай дундаhаа Р. Д. Аршанов, Ц-Д. Б. Аюшеев ба бусад Совет Армиин офицернүүд болонхой. Солдадай алдар солын орденуудай дүүрэн кавалер Бата Микишкеевич Дамчеев энэ hургуулида хүмүүжүүлэгдэhэн байгаа. Олон тоото хүбүүд, басагад инженернүүд, багшанар, врачнар, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болоо. hургуули дүүргэгшэдэй дунда аймаг дотор алдаршаhан hаалишад механизаторнууд, мал адуулагшад олон.

Санагын hургуули дүүргэгшэдэй дундаhаа уран зохёолшод урган гараа. Залуу поэт Мэлс Самбуев энэ нютагта түрэhэн, эндэхи дунда hургуули дүүргэhэн юм. Мүн баhа Бадма Шойдоков, Фёдор Цыденжапов, Аюша Доноев гэгшэд энэ hургуулида хүмүүжүүлэгдэhэн байна.

Мүнөө Санагын hургуули аймаг доторoo эгээл томо hургуулинуудай нэгэн болонхой. Тэндэ 50-яад багша хүдэлнэ. Тэдэнэй олонхинь энэ нютагта түрэhэн, эндэхи hургуулида хүмүүжүүлэгдэhэн байха юм. Тэдэнэй дундаhаа Буряадай АССР-эй hургуулиин габьяата багшанар Долгор Дамчеевна Дамчеевагай, Монгол Шагдурович Дымпиловэй оролдосотой hайн ажалые онсолон тэмдэглэмээр.

Санагын дунда hургуулида Утаата, Далахай, Енгорбой, Шара-Азарга, Сагаан-Морин болон бусад нютагуудай 800-гаад үхибүүн мүнөө hуралсажа байдаг. hургуулиин дэргэдэ хэдэн зуугаад үхибүүдэй багтаамжатай хамтын байра бии. Колхоз, совхозуудай малшадай 100 үхибүүд гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэ дээрэ хүмүүжүүлэгдэнэ. 100 гаран залуу хүбүүд, басагад Улаан-Үдын, бусад городуудай дээдэ, тусхай дунда hургуулинуудта hуралсана.

НЮТАГТАМНАЙ хүүгэдэй хүгжэмэй, спортын hургуулинууд нээгдэнхэй. Тэдэ hургуулинуудта хэдэн арбаад эдир хүбүүд, басагад hуража байна. Эндэхи малшадай үхибүүд фортепьяно, домбра, баян дээрэ наадажа hурана.

1928 ондо түрүүшынхеэ фельдшерскэ пункт нээгдээ hэн. Тиихэдэ оройдоо гансахан фельдшер хүдэлдэг байгаа. Мүнөө 25 hууритай участогай больница бии. Тиихэдэ амбулатори, нарайлалгын гэр хүдэлдэг. Эндэ мүнөө 3 врач, тусхай дунда hургуули дүүргэhэн арбаад хүн ажаллана.

Санагада хүдөөгэй соёлой байшан, арбаад мянган номтой 2 библиотекэ (хүдөөгэй, hургуулиин), хэлхээ холбооной отделени, радиостанци, ой модоной ажахы, агаараай уларил шэнжэлдэг станци, 50 хүүгэдэй хүмүүжүүлэгдэхэ саад-ясли, нэгэ доро 32 хүнэй хоол бариха аргатай столово, гостиница, ажалшадай hуудал байдалай хэрэглэмжэ хангаха комбинадай отделени, худалдаа наймаанай эмхи болон бусад зургаанууд ажалладаг. Соёлой байшангай дэргэдэ аймаг, республика доторoo мэдээжэ болоhон уран hайханай бүлгэм, арадай хоор хүдэлнэ. Тэдэнэй эдэбхитэд түрэл нютагтаа, дүтын колхоз, совхозуудаар, холын гүүртэнүүдээр ябажа, концерт наада харуулжа байдаг болонхой. Эндэхи арадай хоор республикын телевидениин эмхидхэhэн «Арадай творчество» гэжэ фестивальда хабаадалсаа hэн. Үдэр бүри хоёр дахин кино харуулагдана. Мүнөө соёлой шэнэ байшан баригдажа байнхай. Тэндэ спортын ехэ зал байха юм.

САНАГА нютагта мүнөө 470-аад үрхэтэ айл, 2000 шахуу хүн ажаhууна. Эндэхи совхоздо, эмхи зургаануудта дээдэ, тусхай дунда hургуули дүүргэhэн 80 гаран мэргэжэлтэд, арбадахи класс дүүргэhэн хэдэн арбаад хүбүүд, басагад ажаллана. Совхозой бүхы ажалшадай 40 процентнь 30 хүрэтэр наhанай залуушуул болоно.

Нютагай бүхы айлнуудай гэрнүүдтэ Ильичэй лампочканууд яларhаар үнинэй. Хуурлиг нютагта ажалладаг малшадай гэрнүүдтэшье электрын гэрэл яларжа байдаг. Электрын элшэ хүсэ дамжуулха лини энэ жэлдэ Зэдэ голой эхиндэхи малшадта хүргэгдэхэ түсэбтэй. Тосхоной олонхи айлнуудта радиоприемнигууд, хубсаhа хунар угааха машинанууд, холодильнигууд, радиолонууд, гоё hайхан мебель табигданхай. Олохон гэр бүлэ өөрын хүнгэн автомашинатай, мотоциклтай болоо. Хэдэн үрхэтэ айл жэл бүри шэнэ гэрнүүдые барина. Нютагаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар hүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ.

Санагын совхоз аймагай эгээл томо ажахынуудай нэгэн болоно. Энэ ажахы 7000 гаран толгой эбэртэ бодо малтай, 1300 гаран адуу моритой юм. Сабшалангай, таряалангай, бэлшээриин хэдэн мянган гектар газартай. hүүлэй жэлнүүдтэ адууhа малай үүлтэр hайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар горитой хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тиихэдэ үбhэ ногооной, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

Совхозой малшад гүрэндэ тарган мяха элбэгээр тушааха, hү hаали элбэгжүүлхэ талаар hайн дүнгүүдые туйлана. Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлэй, байгша оной түрүүшын кварталай түсэбтэ даабаринууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Эндэ ажалша бэрхэ малшад, механизаторнууд жэлhээ жэлдэ олошорно. Мал адуулагшад Б. Д. Шагжеева, С. Б. Охинова, hаалишан С. Б. Будаева, механизаторнууд Д-Н. С. Бабалаев, Д. Бадмаев болон бусад олон нүхэд эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Республикынгаа алдарта 50 жэлэй ойн hайндэрые эндэхи ажалшад ажалай амжалтаар угтахын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллана.

Совет ороной олон ондоо үндэhэ яhатанай агууехэ бүлэ соо амгалан тайбанаар ажаллажа, золтой жаргалтай, баян дэлгэр байдалтай ажаhууhандаа Санага нютагай хүн зон түрэл Коммунис партидаа, Совет правительстводаа гүн сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэжэ байдаг заншалтай.

С. САНЖИТОВ,
Захааминай аймагай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хэдэн арбаад жэлдэ хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлhэн, мүнөө ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсагша Д. А. Бабалаев. 2. Совхозой бэрхэ малшадай нэгэн С. Б. Охинова. 3. Механизатор Д. Бадмаев.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

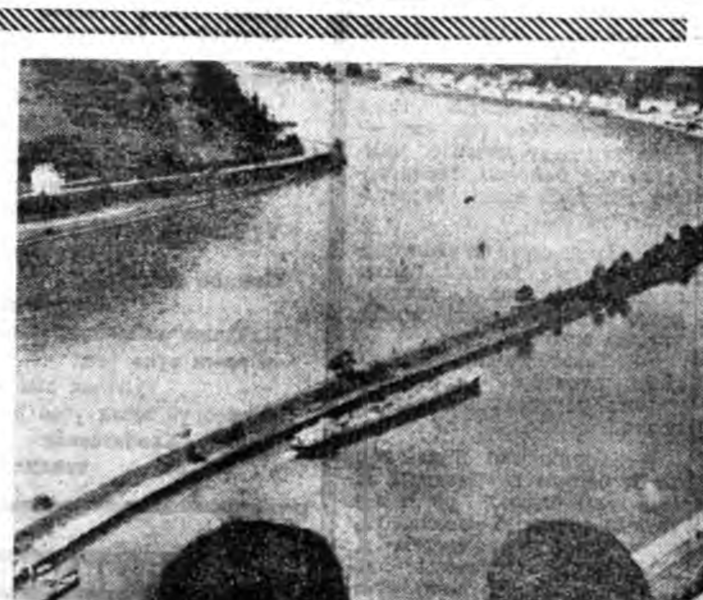
«...АРТЕГЭЙ» ПУТЁВКО

...ман жэлэй болон дунда hургуулинуудай hурагшадай ...ческэ бүтээлнүүдэй выставкэ май соо болоо hэн. Тэрэ ...хэдэ элдэб машинын хүдэлдэг, ябадаг модельнүүд ...hан байгаа.

...агуудта үнгэргэгдэhэн выставкэнүүдэй найман зуугаад ...нүүдhээ 400 эрхимүүдынь шэлэгдэhэн юм. hаяхан тэ-...ыставкын дүн гаргагдажа, илажа гарагшадай нэрэ ...э. Хурамхаанай, Загарайн, Хяагтын аймагууд эрхим-... Тиихэдэ хүдөөгэй hургуулинууд сооhоо Хурамхаанай ...ат hургуули, Каменскэ, Ново-Селенгинскэ дунда hур-...ууд, мүн Хяагтын, Загарайн аймагуудай пионернүүдэй ...гууд түрүү hууринуудые эзэлээ. Улаан-Үдын Советскэ, ...одорожно районууд бараг дүн харуулба. 2-дохи, 48-... 22-дохи hургуулинууд hайн гэжэ сэгнэгдээ.

...үү hуури эзэлhэн аймагууд, hургуулинууд дамжуулгын ...тугаар, республикын Гэгээрэлэй министерствын хүн-...й грамотануудаар шагнагдаа Техническэ бүтээлнүүдэй ...ужогой хүтэлбэрилэгшэд шанда хүртөө. 4 hурагша ...гын путёвкоор, 2 хүн «Орлёнок», 30 хүн «Артек» ... путёвконуудаар шагнагдаа.

М. МАДАЕВ,
ИУУ-гай методист.

ГЕРМАНИИН ФЕДЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Рейн мүрэн Санкт-Гоарсхаузенай. дэргэдэ. Домогто Лорелей хабсагай дээрэhээ 132 метр үндэрhөө мүрэнэй hаба иимээр харагдадаг байна.

ДПА — ТАСС-ай фото.

ХЕЛЬСИНКИ

Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ СССР-эй дүүргэдэг үүргэ

ТАСС

Арадуудай хоорондын харилсаа холбоо, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай, КПСС-эй дүүргэдэг үүргые Финляндиин Компартиин ниитэ-политическэ ба теоретическэ орган — «Коммунисти» журнал үндэрөөр сэгнэнэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй мүнөө үеын түүхэтэ шата энэ тэмсэлдэ СССР-эй, КПСС-эй дүүргэдэг ехэ үүргые онсолон тэмдэглэнэ гэжэ журналай май hарын номерой түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ hайшаагдаhан, эб найрамдалай программа эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ бүхы дэлхэйн арадуудые зоригжуулаа.

КПСС-эй эб найрамдалта политикые бүхы совет арад нэгэ hаналтайгаар дэмжэнэ гээд «Коммунисти» бэшэнэ. КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй ажал ябуулгые ехээр hайшаадаг ушар энээниие батална. КПСС-эй эб найрамдалта программа хараалалгада, ленинскэ эб найрамдалта политика бэелүүлгэдэ Л. И. Брежневэй ехэ үүргэтэй байhые совет арад, бүхы дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүд тэмдэглэнэ.

БЕРЛИН

ХАНИ ЁhОНОЙ УУЛЗАЛГА

ТАСС

СЕПГ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Хонеккер Израилиин Компартиин ЦК-гай генеральна секретарь Меир Вильнертэй, КПИ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Э. Хабибитай уулзажа хөөрэлдэбэ. М. Вильнер КПИ-гэй XVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байhан тухайдаа хэлээ.

СЕПГ-гэй ЦК-гай юhэдэхи пленумэй дүнгүүд тухай Э. Хонеккер мэдээсээ. Империалис хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн тэмсэдэг Дүтын Зүүн зүгтэхи бүхы арадуудые бүрин дэмжэхээр, дэлхэйн энэ райондо бата бэхи эб найрамдал тогтоолгодо туhалхаар бэлэн байhан тухайдаа тэрэ мэдүүлбэ.

ЖЕНЕВЭ

ООН-ой тусхай комитедэй заседани

ТАСС

Эзэрхэг түримхэй ябуулга элирхэйлэн тодорхойлхо асуудалаар ООН-ой тусхай комитедэй VI сесси эндэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Документын даб дээрэхи проект бэлдэгдээ. Эзэрхэг түримхэй ябуулга элирхэйлэн тодорхойлолго тэрээн дотор найруулагдана, тиимэ ябуулга элирхэйлхэ ушар баримтанууд тоологдоно, тэрэнэй хойшолонгууд хуулиин талаар тодорхойлогдоно, мүн өөhэдынгөө байдал арадуудай өөhэдөө тодорхойлхо эрхэ тухай, уласхоорондын харилсаанда хуулиин ёhоор хүсэ хэрэглэхэ тухай гуримууд эндэ дурсагдана.

Комитедэй VI сессиин дүнгүүд ООН-ой Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ сессидэ элидхэгдэхэ юм.

НЬЮ-ЙОРК

Негр хүн мэр болобо

ТАСС

Лос-Анджелесай мэрэй тушаалда дэбжүүлэгдэhэн негр кандидат Томас Брэдли энэ хотын мэрээр дүрбэдэхи удаагаа дэбжүүлэтдэhэн Сэмюэль Йортние илажа гараба. Тиигэжэ Т. Брэдли США-дахи томо ехэ хотонуудай нэгэнэй мэрээр hунгагдаа. Т. Брэдли негр яhанай түрүүшын мэр болоно.

БЕЙРУТ

Аха дүүгэй туhаламжа

ТАСС

СССР-эй Улаан хэрээhэнэй ба Улаан хахад hарын бүлгэмүүдэй союзай, Ази, Африкын оронуудай, Палестинын Улаан хахад hарын эмхитэй hанал нэгэтэй совет комитедэй аха дүүгэй туhаламжа болгон, 700 гаран килограмм медикамент асарhан, совет самолёт Бейрудэй аэропорт дээрэ бууба.

hаяхан Бейрудта болоhон уршагта хэрэгүүдhээ уламжалан хохидоhон палестинынхидтэ туhа хүргэхын тула энэ эм дом эльгээгдэhэн байна.

БОНН

Хөөрэлдөөнүүд амжалтатайгаар дүүрэбэ

ТАСС

Хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаа hайжаруулха тухай ЧССР-эй ба ФРГ-гэй делегацинуудай хоорондын хөөрэлдөөнүүд майн 23-hаа 30 болотор үргэлжэлжэ, амжалтатайгаар дүүрээ гээд эндэ тунхаглагдаhан хамтын коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд—ЧССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо И. Гетц, ФРГ-гэй МИД-эй статс-секретарь П. Франк—хөөрэлдөөнүүдэй үедэ бэлдэгдэhэн договорой текстые правительствануудайнгаа үзэмжэдэ табиха байна. Хоёр гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар энэ договор июнь hарада Бонндо баталагдахаар хараалагдана.

Чехословакиин ба Баруун Германиин хөөрэлдөөнүүдэй hайнаар дүүрэhэндэ сэдьхэлээ ханангнги байhанаа ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель мэдүүлээ.

ФРГ-гэй, ЧССР-эй хоорондохи харилсаанда шэнэ шата нээгдэбэ гэжэ ФРГ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзтай, Польшотой ФРГ-гэй хэhэн договорнуудhаа эхитэй замаар үшөө нэгэ алхам хэгдэбэ.

БОНН

Хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлбэ

ТАСС

ГДР-эй, ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэhэ hуури тухай договортой нягта холбоотой асуудалнуудаар ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи статс-секретарь М. Коль, ФРГ-гэй министр Э. Бар гэгшэд хөөрэлдөөгөө Бонндо hэргээбэ.

ПАРИЖ

КОСМОНАВТНУУДАЙ УУЛЗАЛГА

ТАСС

Париж шадарай Буржа гэдэг аэродромдо нээгдэhэн Авиациин ба космонавтикын уласхоорондын XXX салоной Совет таhагта хүн зон хододоо олон байна.

Харин гүрэнүүдhээ ерэhэн делегацинууд, парламентаринууд, авиапромышленна фирмэнүүдэй түлөөлэгшэд, ажалшад Совет-американ хамтын павильондо орожо, hонирхон харана. «Замбуулинай поезд» «Союз-Аполлон», абяанhаа түргөөр ниидэдэг «ТУ-144», «ИЛ-62», «ИЛ-76», «ЯК-40» самолёдууд эндэ табигданхай. Советскэ Союзай «Космос» гэжэ павильон олоной анхарал татана. СССР-эй авиационно-замбуулинай техникын хүгжэлтэдэ, мэргэжэлтэд үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Парижда ерэhэн совет, американ космонавтнуудай хани ёhоной уулзалга hонирхолтойгоор үнгэрбэ. «Аполлон-17» гэжэ замбуулинай онгосын экипаж—Ю. Сернан, Р. Эванс, Х. Шмитт совет космонавтнууд А. Леонов, В. Кубасов, А. Филипченко, А. Елисеев гэгшэдтэ айлшалаа.

Американ космонавтнууд «Космос» павильонтой hонирхон танилсаа. «Луноход-2» гэжэ автомат станциин хүдэлдэг моделиин дэргэдэ hонирхолтой хөөрэлдөөн болобо. Американ космонавтнууд «Луноходтой», тэрэнэй двигательтэй, аппаратуратай танилсаhан байна.

Удаа тээнь эдэнэр «ТУ-144» түхэлэй самолет соо орожо, генеральна конструктор А. А. Туполевтай хөөрэлдэбэ. Абяанhаа түргөөр ниидэдэг энэ пассажирска онгосые зохёон бүтээhээрнь сэдьхэлээ хананхай байhанаа Ю. Сернан американ космонавтнуудай үмэнэhөө мэдүүлээ.

Космонавтнуудай уулзалга Совет-американ хамтын павильон соо дүүрэбэ. Совет космонавтнууд — «Союз» тухай, американ космонавтнууд «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосоор ниидэhэн тухайдаа хөөрэбэ.

НЬЮ-ЙОРК

„Скайлэб“ станцида эбдэрэл болобо

ТАСС

Байгаалиин баялигуудай нөөсые шэнжэлхэ түрүүшынгээ сеанс станциин экипажай дүүргэhэнэй hүүлээр «Скайлэб» гэжэ замбуулинай станци дээрэ эбдэрэл болобо. Энэнь космонавтнуудай бэедэ аюул тохёолдуулаагүйшье hаа, байгаалиин баялигуудай нөөсэ шэнжэлгээ, медицинскэ туршалгаяа болюулхыень баадхаа гээд мэргэжэлтэд тэмдэглэнэ.

Абтаhан мэдээсэлнүүдэй ёhоор, «Скайлэб» станци дээрэ аккумуляторна дүрбэн батарейнь гэнтэ хүдэлхэеэ болишоо. Мэдэгдээгүй шалтагаанаар үшөө нэгэ батарейдэнь элшэ хүсэ нэмээхэ түхеэрэлгэ эбдэршоо.

Эдэ эбдэрэл дутагдалнуудые усадхаха арга олохын тула космонавтнууд Газар дээрэ байhан мэргэжэлтэдтэеэ хамта ажаллаhан байна.

БОНН

Аюулгүйн Соведэй ноябриин тогтоол— амгалан ёhоор зэргэ оршолгын үндэhэ hуури

ТАСС

Египедэй Араб Республикада, Иорданида, Ливанда hаяхан ошоод ерэhэн тухай hанамжаяа ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Шеель, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдээсэбэ.

Эдэ оронуудаар ябахадаа, амгалан ёhоор зэргэ оршохо хүсэл эрмэлзэлтэй байhыень элеэр харааб гэжэ В. Шеель мэдүүлээ. Энэнь тус райондохи оршон байдалые саашадань хүгжөөхэ hайн арга нүхэсэл болоно гээд hананаб. Гэхэ зуураа, зүришэлдөөтэ асуудал шиидхэлгэдэ hаад түбэгэй ушаруулагдажа байhые тэмдэглэнгүй байжа болохогүй.

Хэрбээ Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалай hулараад байгаа hаань, эб найрамдал хангаха гэhэн уласхоорондын хүсэлэл оролдолгонуудар амжалта туйлагдаха hэн гэжэ В. Шеель хэлэбэ.

Аюулгүйн Соведэй 1967 оной ноябриин 22-ой тогтоолой үндэhөөр, Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилые hуларуулжа болохо гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Гол шухала зарим асуудалнуудаар ФРГ-гэй, араб оронуудай хоорондохи харилсаанай hайжарха байhыень эдэ оронуудта миниин ябалга элирхэйлэн харуулаа гээд ФРГ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министр тэмдэглэбэ.

РЕЙКЬЯВИК

Президентнүүдэй уулзалга

ТАСС

США-гай президент Р. Никсонэй, Францийн президент Ж. Помпидугай хоорондо хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ уулзалга эндэ эхилбэ.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Жобер, экономикын ба финансын министр Жискар Д'Эстэн Рейкьявигта ерэбэ. Экономикын асуудалнуудаар президентын туhалагша, финансын министр Д. Шульц, валютын хэрэгүүдээр финансын министрэй орлогшо П. Волкар США-гай президентые үдэшэжэ ерэлсээ.

Хоёр талын харилсаанай асуудалнууд хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэхэ юм ха.

«Шэнэ атлантическа харти» бии болгохо тухай американ дурадхал зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Франци ба Баруун Европын бусад оронууд энэ дурадхалыень хүйтөөр угтаhан байгаа. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар зарлагдаха ниитэ-европын зүблөөн тухай хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэхэ.

ВАШИНГТОН

Конгрессменэй эрилтэ

ТАСС

США-гай Европодо байдаг хуурай газарай сэрэгүүдэй тоо нэгэ жэлэй турша соо нилээд хороохо эрилтэ США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын гэшүүн Б. Розенталь табиба.

ТООЛИ

Алексей БАДАЕВ

„БАЙГАЛАЙ ЗҮҮДЭН“ ГЭҺЭН ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

***

Аюул зүгнэн айһандаа гү,
Али ехээр найдаһандаа гү,
Байгал шадарай байгаали
Юушьеб хүлеэн байгаа лэ.
Агшан зуура барандаа
Амяа дараад зогсошобо.
Аниргүй болоод, харал даа,
Аалин байдал тогтошобо.
Үбгэдэй толгойдол малайһан
Үндэр оройтой хаданууд,
Үһэн шэнгеэр халсарһан
Үргэн хүбшэ тайганууд.
Гүнзэгы далайн харьяатан —
Гүн хүбшын ан арьяатан
Аниргаа хатан һэргэшэбэ,
Амаа ангайн зэргэлшэбэ.
Вьетнамда шэнэ жэлээр
Хоёр талаһаан хэлсэжэ,
Богони сагта тэмсэлээ
Болюулдагтал арай гэжэ,
Ангууд баясажа энээндэ
Ама хоншоороо холбобо,
Нүхэсэлэй үндэр хэмжээндэ
Шонотой шандаган золгобо.
Гайтай эсэжэ диилдэхэдээ,
Гараа үргэһэн хүн мэтэ,
Байгалнай хүлөө жиихэдээ,
Байгаалиин урда зэмэтэй гү?
Элһэн эрьеын тулгуури —
Нарһан, хуша, хасууринууд
Далайтай хамта саг зуура
Данхайн һуунад лэ дууран.
Юун хэрэгтэйб даа энээндэ —
Юртэмсэдэ амгалан байг лэ.
Һаад тойбогүйгөөр тэдээндэ
Һалхи шуурган зайг лэ.

* * *

Элбэг саһан — эльгэн тараг
Энгэр мүрыень бү дараг.
Хүлэгүүдтэл горходой харайгаад,
Үхнбүүдтэл шолшогонодог,
Ургамалай эшын нарайгаар
Улыень гэжэгэнүүлжэ ородог
Сэнгүү хаһые зүгнэхэжэ,
Сэсэгтэ хабарые сэгнэхэжэ,
Һажахадан амар заяагүй
Һуухадань мододто хамаагүй.
Байгал шадар угаа аалин.
Баяртай баян байгаалиин
Хүндэтэ айлшадаа угтан,
Хүлеэжэ байһан сагта
Хүхнжэ ябахын орондо
Хүйтэн һалхид сухалтай,
Мүльһэн дошын хоорондо
Хоргодошоһониинь гайхалтай.
Далайн уларилые дурандаа
Даража байтараа одоо
Засагаа алдахаһаа айһандаа
Зорёон тэдэ хоргодоо.
Хүйтэн дүшэеэ шаханхай —
Хүлдэмэ үдэшэ байбалтай?
Һүүжэеэ түүдэгтэ шаранхай
Һуунабди аниргүй байдалтай.
Мүшэрнүүдэй тяс-няс гээн.
Ташуур буугай һүрэһэндэл,
Аниргүй байдал тэһэргээ
Алтан түүдэгэйм дэргэдэ.
Тэрэмни һажаан намайгаа,
Юушьеб даа, хүлеэн байгаал!..

* * *

Ингэжэ урдань хүдэлөөгүйдөө
Хүдэлнэ Хүйтэн.
Оролдоно,
Унтаха, амарха сүлөөгүйгөөр,
Олзодо ехээр обтоһон
Хүн мэтэ.
Харин мүнөө нэтэрэн,
Хайрлаха,
Һаймһархые мартаа.
Хайрана,
Хазана, эбдэнэ тэрэ
Хамагые,
Тэшэ ядан ууртаа.
Ойрын хүнды,
Холын мундарга,
Ойн модод гуниглан,
Аниргүй болошоо.
Амиды юумэн
Айжа марган,
Ангууд нүхэндөө,
Шубууд уурхайдаа хорошоо.
Юундэ мүнөө Хүйтэнэй
Зүүндэл хурса хадхуууртайе,
Үлэн шонодол тэрэнэй
Үлэмжэ ехэ уууртайе
Мэдээд лэ байгаали,
Мэгдээд угаа аалин.
Янгинама шэрүүн Хүйтэнэй
Ямар түлбэри абахые,
Байтараа урдань тэрэнэй
Байгалай һүгэдэн унахые
Мэдээд лэ байгаали
Мэһэрин байгаа лэ.
Үнинһөө хороо бусалһан
Хүйтэн
Үһөөгөө абахаа шидээ гүш?
Дайсанаа дараһаи сэрэгшэ мэтэ,
Данхагар хуягтай Байгал дээгүүр
Байра һууридаа мододой найгатар
Баранай анхаралда эрэлхэгээр
Баяр жабхалангай дүлэтэ хатар
Бахатайгаар дэбхэрхэ гээ.
Һүртэ Байгал
Тэгшэ бэшэ тэмсэлдээ
Һүүлшынгөө хүсэ гаргана.
Амилха, тэршэлхэдэнь,
Ан амитан мэгдээд,
Оршон тойрон маргана.
Дошхон хүлэгэй
Дэбхэрһээр номгордог мэтэ,
Дорюун Байгал — эсээ ха —
Бэеэ тушаадаг Хүйтэндэ,
Хэзээб даа, нэгэтэ,
Хүнэй хараагүйдэ,
Һэмээхэн...
Хүрэжэ байхыень Байгалай
Хүн хараагүй юм гэхэ.
Баһа Хүйтэнэйшье хатараар
Баясаагүй юм гэхэ.
Харин эсэжэ һуларһан
Байгал Хүйтэн хоёрые
Хараһан гэршэнүүд олдохо байха.
Хайрагүй тулалдаад,
Харанхалжа унахадаа дүтэлһэн
Хандагайнуудые тэдэ һануулдаг —
Угаа һайхан...

НЭГЭН ЮУН БЭ?

Нэгэ гэжэ юун бэ? Нэрэгүй дайда байха юм аал? Хоёр гэжэ юун бэ? Хүбүүгүй хүн байха юм аал? Гурба гэжэ юун бэ? Гутахагүй эдеэн байха юм аал? Дүрбэ гэжэ юун бэ? Дүрөөгүй мориндо мордохо юм аал? Таба гэжэ юун бэ? Танилтай, урагтай хүн талада хосорхо юм аал? Зургаа гэжэ юун бэ? Зуудаг нохойтой айлда зоримог шоно ойртохо юм аал?

Долоо гэжэ юун бэ? Духа малаан духаряагүйгөөр угтажа болохо юм аал?

Найма гэжэ юун бэ? Нарагүй газарта набша сэсэг ургаха юм аал?

Юһэ гэжэ юун бэ? Ерэһэн айлшанда дэбисхэр заһаагүй байжа болохо юм аал?

Арба гэжэ юун бэ? Аба эжынгээ һургаал анхарангүй орхижо болохо юм аал?

С. БАЛДАЕВ.

ҺУРГААЛАЙ ҮГЭНҮҮДҺЭЭ

Үдэр ябаһан ябадалаа һүни шүүжэ үзэ.
Эшэгүүритэ, гэмтэ ябадалые ойлгожо орхигты
Олоной дотор үгөө бнхэлэ,
Гансаараа һуухадаа, сэдьхэлээ шэнжэлэ.
Олон хүнүүдтэй найралдан зохилдожо,
Юрэ олохо, гэхын нлгаае шэнжэлэн мэдэ.
Ехэ, багын һанаае асуужа нэгэдхэн,
Ехэрхүүгүй сэдьхэлые үгһаа барижа,
Арад зоной туһын тулада оролдо.
Юрэ бэеын амархые харангүй,
Бусадай үйлэһөө уйдангүй ябабал,
Дээдын ябадалда ойро гэхэ.
Этигэһэн хойноо үгэеэ бү нюу!
Этигэлгүй хүндэ
Имагтал зүрхэнэйнгөө үгые бү хэлэ!
Муу хүнэй үгэдэ бү оро!
Харатай хүнтэй үгэ бү зүбшэ!
Олон хүнэй зүбшэһые бү эбдэ!
Нүгэлтэй үйлэдэ бү шуна,
Һайн хэрэгтэ һаад бү хэ!
Үнэхөөр оролдоһон хүнэй урмые
Үшүүхэн юумээр бү хухала!

Д. ЦЫБЕНОВ бэшэжэ абаба.

ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Худал үгэ хүлэгһөө хурдан,
үнэн үгэ үхэрһөө хашан.
Унагааһан хүн бүхэдэ тоологдодог,
тудаһан хүн мэргэндэ тоологдодог.
Ороһон бороо газарта шэнгэдэг,
Олоһон эрдэм ухаанда шэнгэдэг.
Айранай нюдэн асатайгаар хараха,
Абаахайн нюдэн арбаадаар хараха.
Түлтэй һаа — малтай,
түлеэтэй һаа — галтай.
Олоһон зөөриеэ зүбөөр
эдлэбэл — наһанай эдлэл,
ороһон бороо дулаанаар
оробол — газарай тэжээл.
Ажалша хүн һарын сагаанинешье һамбаашалдаг,
архинша хүн аягын шабхарууешье һамбаашалдаг.
Һомодоһон хүн арбан хүсэ нэмэхэ,
һогтоһон хүн мунхаг хүсэ нэмэхэ.
Абиртаһан хүнэй амин дээрэ,
айһан хүнэй нюдэн хээрэ.
Шара саһан — шара тоһон,
Шара уһан — үеын тоһон.
Хабарай шара саһан —
ургасын шара тоһон.
Намарай шара саһан —
хагданай хара угаадаһан.
Хаб нохойн хусаан шанга,
хатуу ноёной бадашаан шанга.
Шэрэм тогоон ханхинаа ехэтэй,
шуһата үйлэ шууяа ехэтэй.
Мэдэхэгүйһөө ехэ сэсэн үгы,
мэлзэхэгүйһөө ехэ үнэн үгы.

Б. НАМСАРАЙНАЙ сулуулбариһаа.

Болоһон ушар

МЭДЭЛШЭ ЛАМА

Дайнай үедэ манай нютагта нэгэ лама хаанаһаашьеб бии болобо. Тарган шалхагар шарайтай, ута тэрлиг дэгэлтэй, арадаа мэшээг үргэлэнхэй манайда орожо ерэбэ. Гэртэмнай бурханай хүрэг үгы һэн. Тингэбэшье ламбагай гараа хабсаргажа, маани мэгзэм уншажа һалабагүй.

— Өө, ехэ зол жаргалтай айл байнат! Абатнай албанда һайн ябана, — гээд хармаан сооһоо саахар гаргажа, намда һарбайба.

Саахар хараһандаа, шүлһэмни һайрана. Теэд ламые түрүүшынхеэ хараһандаа баһа һонирхоноб.

Ламбагай хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ:

— Абатнай морин сэрэгтэ аабза?

— Тиимэ, — гэжэ эжы зүбшөөбэ.

— Һүүе, үбсүүндэнь орден яларнал, али медаль гү...

— Орден абааб гэжэ бэшээ һэн, — гэбэ эжы.

Абымнай орден абаһые нютагайхид булта мэдэдэг һэн. Теэд энэ ламбагай хайшан гэжэ мэдэбэ гээшэб гэжэ би ехэ гайхаа һэм.

Тэрэ үедэ би долоотой болојо ябааб. Мүнөө һанахадаа энеэдэһэм хүрэдэг.

Ламбагай манай багахан таһаг соо байрлаба. Хүн зон олоороо ерэнэ, үзэл үзүүлхэ гэжэ гуйна, мүнгэ алта дурадхана.

Ламбагай мүнгэ алтанһаа арсажа. эдихэ хоолоор хэлсэбэ. Тэрэ хатуу байлдаанда үбгэдөө, эсэгэнэрээ, хүбүүдээ эльгээһэн эхэнэрнүүд һайн үеын түлөө бүхы зөөриеэ үгэхөөр бэлэн байгаа бшуу.

Нэгэтэ ламбагай намайе дуудажа, таһаг соо оруулаад, саахар үгэбэ. Тэрэ саахарыень химэлэн һуухадамни, гартаа юумэ тэбэриһэн эхэ нэр ерэжэ ябаба.

— Хэн бэ энэ эхэнэр? — гэжэ лама асууба. — Булгай гэжэ нэрэтэй. Үбгэниинь албанда мордоо юм. Табан үхибүүдтэй, — гэбэб.

Ламбагай тархинем эльбэжэ, үшөө нэгэ монсогор саахар барюулаад, намайе газаашам гаргаба. Нэгэ хэды болоһон хойно ламатай хөөрэлдэһэн Булгай хээтэй бархирһаар гараба.

— Бэрхэ хүн байна. Үбгыемни дайнда унаа гэжэ оромсоорни хэлээ. Табан хүбүүгээ хүлдэнь оруулхаяа оролдогты гээ. Мяха барихадамни абаагүй. Хайшан гэжэ хүбүүдыемни хараа гээшэб? — гэжэ эжыдэм хэлээд, гэртээ бусаба.

Энэ үдэрһөө хойшо хүн зон олошорбо, ламбагайн нэрэ бурхан шэнги болобо.

Хүнэй ерэхые хараһаар ламбагай намһаа асууна. Саахар эди эдиһээр дурамнишье гуташаба, ламбагайн мэшээгүүд эдеэ хоолоор дүүрэнэ.

Нэгэтэ Доржотой пеэшэнэй саана баабхайгаар наадажа һуутараа, ламбагайн малгайень унагаажархибабди.

Ламбагай гүйжэ ерээд, Доржын шэхыень татаба. Доржо бархирһаар гэртээ бусаба.

Би хороо бусалжа, ламбагайе һургаха гэжэ шиидэбэб. Ламбагай намайе сонходо байлгаад, ерэжэ ябаһан хүниие харуулна.

— Энэ хэн бэ?

— Долсон хээтэй. Нэгэ хүбүүтэй... Үбгэ үгы юм, — гэжэ худалаар хэлэбэб. Ламбагай ехэ баярлан, хабтагархан лепешко намда барюулба.

Хорёо дээгүүр һууһан борбилоонуудые хаража байхадамни, ламбагай сухалтай юумэ хэрэлсы дээрэ гараад, нигэжэ ооголно:

— Тэнэг тархи! Ерэ гэнэб түргөөр! Тархидахи үһыеш узууруураарнь татажа абахаб.

— Тонилогты! Манай гэртэ бү байрлагты! Мэхэшэ лама, гэжэ хэлээд, рогаткаяа татажа татажа, «зөөлэн газар» руунь табижархибаб.

Ламбагай хабхаанда хабшуулдаһан шоно мэтэ зугадаба.

Ингэжэ лама бидэ хоёрой нүхэсэл эбдэрээ һэн.

П. ИВАНОВ.

Арадай театрнуудай республиканска харалга

„ШҮДХЭРТЭЙ СҮНДҮҮГ“ ТАБИБА

Зулгы НАМЖАА зунай хаһа. Ургы сэсэгээр бүрхөөгдэһэн бооринн хаяада хонишодой байра оршоно янзатай. Янзатай гэжэ гү? Тиимэ. Ушар юуб гэхэдэ, бэлшээриһээ бусажа ябаһан гэхэ гү, али боори өөдэ хушууран бэлшэгшэ хонин һүрэг эндэ харагданагүй. Зүгөөр уран зураашa тиимэ зорилго табяагүй, харин зүжэгэй бүхы үйлэ хэрэг колхозой түбһөө холо, хүнүүдэй олоороо һүндэлдэггүй аали намдуу газарта болоно гэжэ ойлгуулан зураа.

Эндэ оройдоо гурбан айл бии. Гэбэшье аали намдуу бэшэ, мүн баһа хүлгөөтэй, шууяатай гээшэл.

Хонишон басаган һөөг бургааһанай хажууда зогсонхой, инаг дуратай хүбүүнэйнгээ ерэхые хүлеэжэ ядана. Сагаа үлэ мэдэг хараад, иишэ-тиишэ хараашална. Тиигээдшье инагтаяа уулзаад, уярма зохидоор хөөрэлдэхэнь гэжэ һанахадаш, уһа асархаа горхондо ошожо ябаһан һүниин харуулшан дайралдаад, һаад тойбо хэхэ юм. Иигээд лэ зүжэгэй шог ёгтой үйлэ хэрэг эхилшоо бэлэй.

Арадай театрай республиканска харалгада Хэжэнгын драматическа коллектив хабаадалсажа, Цырен Шагжинай «Шүдхэртэй сүндүүг» гэжэ шог ёгто зүжэг харуулаа.

Багсаахада, арбадахи класс дүүргэһэн Сэрэгма басаганай эжы пенсидэ гараад, эжынгээ орондо хонишоноор хүдэлжэ байнал ха. Тиихэдэ залуу хүбүүн Дамдин һаалишанаар хүдэлжэ, эрхим түрүү ажалаараа бүгэдэндэ үльгэр жэшээ харуулжа ябаһан янзатай. Колхозойнгоо ажал хүдэлмэридэ хоюулаа хам оролсоһон, одоо бэе бэедээ таараха хоёр гэжэ хэлэхээр. Дамдинай ухаансар, шуран бэрхэ, энэ тэрэ юумэндэ оролсохо дуратай байһан тулада Бума хүгшөө дурагүйдэжэ, басагаяа тэрээндэ хадамда гарахыень эрид хорино.

Зүжэгэй хоёрдохи зангилаа эгээл эндэһээ задаржа, һүзэгшэ, гэнэн хонгор аашатай, сагаан сэхэ сэдьхэлтэй Бума хүгшөөе заримдаа наада барижа энеэхэ, хайрлаха ушар гарана. Хүгшөөгэй рольдо наадаһан Ц-Х. Раднаева түрүүшээр нэгэл тиимэ бэеэ баринги байһан аад, һүүлээрнь дадажа, холын хүдөөгэй һүзэгшэ хүгшөөгэй абари зангые, түхэл шэнжые яһала этигэмээр харуулаа. Урданай ула болоожо хаягдаһан заншалаа орхёодүй, бурханаа углуудаа тахижа, үдэр бүри наманшалан мүргэхэнь мүнөө сагта гайхалтай юм бэзэ. Эгээл энэ үедэ Тартад үбгэжөөлтэй дайралдажа, һүзэгшэ хүнүүдые али зэргээр мэхэлжэ, хуурахажа ябаһан зайгуул ламада дурагүйдэнэбди.

Энэ зүжэгые хэжэнгынхидэй найруулан табиһаниинь тон зүб, онсо өөрын удхатайшье. Улаан-Үдэдэ, Хэжэнгэдээ (аймагай түб) харуулаад дүүрэхэ бэшэ, харин хүдөө нютагуудаар ябажа табяа һаа, бүришье туһатай байха һэн.

Иигээд лэ зүжэгэй гурбадахи зангилаа Тартад үбгэжөөлһөө һабагшатай болоно.

Дасанһаа намнуулһан, мүнөө хаанашье ажал хэдэггүй Тартад (Б. Жигжитов) хүдөө нютагуудаар зайгуултажа, һүзэгтэй зониие мэхэлжэ ябаһаар балшыса баригдана. Үнэн дээрээ номнол уншажа шадахагүй, хоёр гараа хабсаржа мүргэхэһөө, хамар дороо юушьеб даа пүлшэгэнэхэһөө ондоо юушье мэдэхэгүй мэхэшэн гэжэ элирнэ. Тартадай рольдо наадаһан Б. Жигжитов ламын аяг аашые нилээд һайса шудалһан, тиимэһээ үлүү гаргангүйхэнөөр, бүхы мэхэ гохыень оншотойхоноор харуулан, даамай зохидоор наадажа шадаа.

Харин Бума хүгшөө дасанда ошожо, буян хүүлэхын тула һара бүриингөө мүнгэ нарилан хадагалжа, пулаад соо орёожо байна ха юм. Энэнь мүнөө сагай ёһо гуримда таарахагүй, хуушанай үлэгдэл гээшэ. Сэрэгма (О. Цыжипова) эжытэйгээ аали даруугаар хөөрэлдэжэ, шажан мүргэлэй номнолые эрид шууд буруушаахые оролдоно. Теэд Тартад мэтэ ябаган ламанарта мэхэлүүлһэн, сээр нүгэлһөө ходо айжа ябаһан хүгшөө мүртэй юумэ ойлгоногүй.

Тиигээд ерэхэлээрээ, хүдөөгэй малшадай байдал аалин намдуу бэшэ, харин хүлгөөтэй гээшэл. Мэхэшэ ламанар колхозой түбһөө холуур байрлаһан малшадта арьяатан шэнги маряан орожо, һүзэгшэ зониие мэхэлээд гарана бшуу. Тиигэхын тула сүндүүг соохи бүхы мүнгыень, хубсаһа хунарыень абажа үбэршэлөөд, ханза соотнай шүдхэр эшээлээ, тэрэнээ газаа гаргажа галдагты гэжэ захирна. Ламын мэхэшэ ябадалые элирүүлхэ хэрэгтэ Дамдин (Э. Зундуев) горитой үүргэ дүүргэнэ. Һүбэлгэн, шуран бэрхэ гэжэ тэрээн тухай дурдаа бэлэйб. Гадна энэ хүбүүн хошон зугааша, согтой хүхюун энеэдэ наадатай зүйлнүүдые гаргахадаа, үнэхөөрөөшье бэрхэ. Сэрэгмагай байрада зайгуул ламатай улаан нюурааpaa ушаржа, Бума хүгшөөдэ баригдаха болоходоо сонхоор собхоржо гарахадаа гү, али даха доро Тартадтай хамта ороходоо огтошье мэгдэнэгүй, бүхы энэ хэрэгээ хүхюу шогтой болгожо харуулна. Артист Э. Зундуев бүхы сэдьхэлһээ оролдожо наадана. Энэнь һайн гээшэ. Теэд зарим ушарта хэмһээ хэтэрүүлхээ һанана. Харин энэ талаар О. Цыжипова даруу аалин зантай, сценэ дээрэ бэеэ барижа шадахал байна. Эхынгээ ганса басаган байһан тула заримдаа эрхэлхээ һанана, тиигэбэшье үлүү юумэ гарганагүй, сортоотой шанга ушарташье эхэдээ налгай зохидоор хандажа, мүнөө үеын буряад басаганай түхэл шэнжые бодотоор харуулхые оролдоно. Залуу артистка наадаха тумаа дадалтай, дүй дүршэлтэй болохо. Энээндэнь ямаршье һэжэг түрэнэгүй.

Хасарай рольдо наадаһан С. Чойжонов зүжэгэй бүхы шахуу зүйлнүүдтэ хабаадалсажа, энэ шухала хэрэгтэ тон харюусалгатайгаар хандажа, бүришье энеэдэтэй, хүхюутэй болгоно. Анхандаа милицидэ хүдэлжэ, тиигээд пенсидэ гараһаншье һаа, һүниин харуулшанаар хүдэлнэ. Энэ үбгэжөөл анханһаа һүзэггүй. Хүби заяагаа нэгэдүүлхэ гэжэ нилээд бэрхэшээлтэй, энеэдэтэй ушар гаталһан Дамдин Сэрэгма хоёрто шадал зэргээрээ туһална. Һүзэгшэ Бумада зүбшэл заабари хэлээдшье туршана. Милицидэ хүдэлһэнөө халтад лэ гэхэдээ дурдажа, абари зангаа онсо тэмдэглэн харуулна бшуу. Тиихэдэ Хасар мүн баһа хошон зугааша, залуушуултай сасуу боложо хөөрэлдэхэ дуратай хүн ха юм. Тэрэнэй гарахые алдангүй шэртэжэ, тэрэнтэй хамта хүхилдэхэ дуран хүрэхэдэл болоно. Артист С. Чойжонов энэ үбгэжөөлэй оншыень оложо наадаа. Тиимэһээ Хасар үбгэжөөл гансашье хэжэнгынхидтэ бэшэ, мүн улаан-үдынхидтэ үни удаан мартагдахагүйл.

Хэжэнгын драматическа коллектив һаяхан лэ түрүүшынгээ алхамуудые хэжэ байна. Табиһан зүжэгөөрнь тухайлхада, энэ коллектив өөрын нюур шарайтай болоһон, арадай театрай артистнарһаа дутуугүй наадаһан, саашадаашье наадаха байна.

Энэ талаар режиссёр Э. Зундуев зүб шиидхэбэри оложо, зүжэгэй удхые тодо һонор, ойлгосотой болгожо шадаа. Уран зурааша С. Цыренжапов шэмэглэл гоёолтыень тон юрэнхыгөөр аад, урин дулаанаар бүтээһэн байна. Гадна гэр соохи түхеэрэлгэнь мүн баһа тон юрын, одоо үлүү һарюу юумэн үгы. Тиимэһээ энэ зүжэгөө хүдөөгэй ямаршье сценэ дээрэ табижа шадаха бшуу.

М. ОСОДОЕВ,
манай корр.

Зурагууд дээрэ: Хэжэнгын драматическа коллективэй табиһан Ц. Шагжинай «Шүдхэртэй сүндүүг» гэжэ зүжэгһөө хоёр хэһэг харагдана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Г. ЧИМИТОВ

ӨӨРЫН ХҮН

(БАСНИ)

Ямар бэ даа эмхи зургаанда
Яһала ехэ зэргэ тушаалда
Нэгэ дарга дэбжүүлэгдэбэ ха,
Нэрэнь — Халбагаев һэн ха.
Үглөөдэрынь тэрэ эмхиин
Үүдэн ехээр нээгдэбэл даа.
Омог дорюун янзын хүн
Орожо ерэбэ гэхэл даа.
— Байза, Халбагаевич, намайе
Баляй танихагүй байхалта.
Халбагаевтан отогтой
Хамтарһан Табагтан угайлби, —
Гэжэ орожо ерээшэ хүн
Гэмгүй зохидоор үгэлбэ.
— Аа, мэдэнэб, Табагтан уг
Анханай манай түрэл юм.
— Үнэн даа. Өөрын хүн гээшэт.
Үүдыетнай татажа ороходоо,
Намайе ажалда абахыетнай
Найдажа тандаа ерээлби.
«Өөрын хүн» теэд туһалаа һэн —
Өө-мөөгүй ажал үгөө һэн.
Удаань Халбагаевай таһалгада
Угаа Аягатан гээд нэрлэһэн,
Баһал «өөрын хүн» гээшэш гэһэн
Багжагар бүдүүн эрэ ороо һэн.
Халбагаев энэ хүниие дэмжэбэ —
Хаһатай үндэр тушаал үгэбэ.
Угай зон, түрэлэйхид «өөрын хүндэ»
Удаа дараагаар ерэжэл байба.
Хайшан гэхэб даа — улайха нюур бэрхэ! —
Халбагаев арга шадалаараа болобо.
Хахад нүл болоходо, угайхидынь,
Хамаг түрэлхидынь, нютагайхидынь
Халбагаевай эмхидэ ажалда оробо —
Хайшан гэхэб даа! — өөрын хүн ха юм.
Халбага, аяга, табагтанай
Харанхы хэрэгые элирүүлэн,
Өөрын хүн, өөрын хүн гэлсэдэг
Өөдэгүй заншалаа орхигты гэн,
Захяа үльгэрээ бэшэбэлби —
Зэһэрхыетнай хүлеэнэлби.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Зун фермэ дээрэ» — түрүү бэшэг. «Шиидхэхы жэл — эршэтэ ажал» — подборко. «Галбайн таряашадта» — Ю. Коркиной статья. Советүүдтэ һунгалтые угтуулан.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Советүүдтэ һунгалтые угтуулан» — подборко. «Мастерай нэрэ хүндые үргэн» — «Правдын» статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Дууһашагүй булаг» — А. Первушинай статья. Хилын саана. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Субботын хуудаһан.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — Һүүлэй һонин. 13.10 — «Элүүр энхэ байдал» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 13.40 — Үнгэтэ телевидени. Мультфильмүүд харуулагдаха. 14.10 — М. Горький. «На дне» — телезүжэг. 17.20 — 17.30 — забһарлалга. 17.30 — Үнгэтэ телевидени. «Артлото» — эстрадна программа. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — «Человек с ордером на квартиру» — уран һайханай фильм (Польшо).

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00 — «Ая-ганга» — уран зохёолой хүгжэмтэ программа. 21.45 — эстрадна концерт.

«Орбита» харуулна:

22.30 — Телевизор харагшадай бэшэгүүдээр зохёоһон хүгжэмтэ программа. 23.00 — Үнгэтэ телевидени. Футболоор СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. «Динамо» (М) — «Динамо» (Киев). 00.45 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

14.10 — «50 жэлэй туужа бэшэг» — «1942 он». 15.00 — «Война под крышами» — уран һайханай фильм. 16.40 — концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон орохогүй. Баруун-хойноһоо секундын 10—14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 13—22, хойто аймагуудта, Байгал шадар 14—18 градус, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 0—2, үдэртөө 20—22 градус дулаан байха.

Июниин 3—4-нэй үдэр нүүдтэ үүлэтэйшэг байха, бороо орохогүй, баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура һүниндөө 3—8 градус, хойто аймагуудта, Байгал шадар 2 градус хүйтэнһөө 3 градус дулаан, үдэртөө 20—26, 20—25 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. Улан-Үдэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 68-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01456 Заказ № 0044